

ÇİMENTO ENDÜSTRİSİ İŞVERENLERİ SENDİKASI

ÇİMENTO SEKTÖRÜNDE “RİSK DEĞERLENDİRMESİ” KILAVUZU

ÇİMENTO SEKTÖRÜNDE RİSK DEĞERLENDİRMESİ KILAVUZU

İstanbul, 2018

ÖNSÖZ

Sendikamızın iş sağlığı ve güvenliği alanında yıllardır süregelen çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen eğitim projelerinin yanı sıra birçok yayın da hazırlanarak gerek üyelerimizin gerekse konunun profesyonellerinin istifadesine sunulmuştur.

Çimento sektörünün kamuoyunda iş sağlığı ve güvenliğinde “örnek sektör” olarak anılmasında, sektörün güçlü bir İSG kültürünün oluşmasının önemi büyüktür. Bu kültürün oluşumunda ise iş sağlığı ve güvenliği alanında yapılan uygulamalardaki “sektörel birlik”, güçlü bir yapı tesis edilmesini sağlamıştır.

2011 yılı başında, Sektörümüzün iş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerine yön veren ÇEİS İSG Kurulu’na bağlı olarak faaliyet gösteren ÇEİS İSG Komitesi kurulmuştur. Komite Üyelerinin katkılarıyla, özellikle çimento sektörüne özgü riskli faaliyetlerin güvenli bir şekilde gerçekleştirilmesini desteklemek amacıyla sektörel kılavuzlar hazırlanmaktadır.

30 Haziran 2012 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, iş sağlığı ve güvenliği alanında ciddi bir değişim ve dönüşümü başlatmıştır. Kanun, iş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerinde kural koyucu ve yönlendirici olmak yerine gelişmiş ülkelerde olduğu gibi risk analizi esaslı bir yaklaşımı benimsemiştir.

Bu kapsamda hazırlanan “Çimento Sektöründe Risk Değerlendirmesi Kılavuzu” ile çimento fabrikalarındaki potansiyel tehlike ve risklerin belirlenerek olası risklerin kontrol altına alınmasına ilişkin çalışmaların sistematik bir şekilde ele alınması için yürütülen risk değerlendirme çalışmalarını desteklemek amaçlanmıştır.

Kılavuz, 29 Aralık 2012 tarih ve 28512 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği’nin 17. maddesinin 2. fıkrası kapsamında hazırlanmış ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ile Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı’nın görüşleri çerçevesinde güncellenmiştir.

Söz konusu kılavuzun hazırlanmasında büyük emeği geçen ÇEİS İSG Komitesi Üyelerine teşekkür eder, kılavuzun İSG Profesyonelleri ve uygulayıcılar için yararlı olmasını dileriz.

İstanbul, Aralık 2018

Saygılarımla,

Tufan ÜNAL
Yönetim Kurulu Başkanı
Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası

Bu kitabın yayın ve dağıtım hakkı ÇEİS'e aittir.
Tamamı veya herhangi bir bölümü ÇEİS'in yazılı izni olmadan fotokopi dahil mekanik ve elektronik olarak transfer edilemez, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

Yayın No : 38
Grafik Tasarım & Düzenleme : İlkay GÜNEŞ
1. Basım : Aralık 2018 (750 Adet)
Baskı : Eryılmaz Ofset Matbaacılık Gazetecilik ve Reklamcılık Ltd. Şti.

**ÇİMENTO SEKTÖRÜNDE
RİSK DEĞERLENDİRMESİ
KILAVUZU**

ÇİMENTO SEKTÖRÜNDE RİSK DEĞERLENDİRMESİ KILAVUZU

1. AMAÇ

Bu kılavuz, 29.12.2012 tarih ve 28512 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği’nin 17. maddesinin 2. fıkrası kapsamında Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası tarafından hazırlanmış ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ile Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı’nın görüşleri çerçevesinde güncellenmiştir.

Çimento sektörüne özgü bir risk değerlendirmesi çalışmasını kapsayan kılavuz, çimento fabrikalarındaki potansiyel tehlike ve risklerin belirlenerek olası risklerin kontrol altına alınmasına ilişkin çalışmaların sistematik bir şekilde ele alınması için yürütülen risk değerlendirmesi çalışmalarını desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Kılavuzda, konuyla ilgili asgari şartlar belirlenmiş olup, işletme politikası ve şartları gereği ileri uygulamalar yapılabilecektir. Söz konusu kılavuzun hazırlandığı tarihten sonra mevzuat değişiklikleri, teknolojik gelişmeler, iş süreçlerinde meydana gelen farklılıklar gibi nedenlerle kılavuzun güncellenmesi ihtiyacı olabilecektir. Kılavuz, tavsiye niteliğinde bir doküman olup, işletme açısından herhangi bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır.

2. TANIMLAR

Acil Durum: İşyerinin tamamında veya bir kısmında meydana gelebilecek yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım, doğal afet gibi acil müdahale, mücadele, ilkyardım veya tahliye gerektiren olaylardır.

Çimento sektörüne özgü bir risk değerlendirmesi çalışmasını kapsayan kılavuz, çimento fabrikalarındaki potansiyel tehlike ve risklerin belirlenerek olası risklerin kontrol altına alınmasına ilişkin çalışmaların sistematik bir şekilde ele alınması için yürütülen risk değerlendirmesi çalışmalarını desteklemek amacıyla hazırlanmıştır.

Aksiyon Planı: İşyerinde tespit edilen uygunsuzlukları giderebilmek için planlanan düzeltici faaliyetler ile bu faaliyetlerin gerçekleştirilme süresi ve sorumlularının yer aldığı ve faaliyete ilişkin açıklamanın yer aldığı takip planıdır.

Birim Amiri: Her bir üniteye yürütülen faaliyetlerden sorumlu olan yetkili kişidir. Birim amiri fabrikanın organizasyonel yapısı gereği müdür, şef ya da mühendis seviyesinde olabilir.

Çalışan: Kendi özel kanunlarındaki statülerine bakılmaksızın kamu veya özel sektör işyerlerinde istihdam edilen gerçek kişiyi ifade eder.

Çalışan Temsilcisi: İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalara katılma, çalışmaları izleme, tedbir alınmasını isteme, tekliflerde bulunma ve benzeri konularda çalışanları temsil etmeye yetkili çalışandır.

Çalışma İzni: İş sağlığı ve güvenliği açısından potansiyel tehlikeli olarak tanımlanan özellikli işlerle ilgili yazılı ve sistematik bir kontrol mekanizması oluşturmak ve çalışacak personel ile işin yapılmasından sorumlu kişiler arasında, ortaya çıkabilecek tehlikeler ve alınması gerekli önlemlerle ilgili bir iletişim ve karşılıklı mutabakat sağlayan sistemdir.

Destek Elemanları: Asli görevinin yanında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda özel olarak görevlendirilmiş uygun donanım ve yeterli eğitime sahip kişilerdir.

Durum: Bir zaman kesiti içinde bir şeyi belirleyen koşulların tümü, vaziyet, haldir.

Düzeltilici Faaliyet: Tespit edilen bir uygunsuzluğun veya başka bir istenmeyen durumun sebebinin ortadan kaldırılması için yapılan işlemdir.

Faaliyet: İşletmelerin amaçlarına ulaşma yolunda yapmış oldukları eylemlerin tümüdür.

Düzeltilici Faaliyet: Tespit edilen bir uygunsuzluğun veya başka bir istenmeyen durumun sebebinin ortadan kaldırılması için yapılan işlemdir.

Fabrika Yönetimi: İşyerindeki sorumluluk ve yetki kapsamında en üst düzey yöneticidir (Genel Müdür, Fabrika Müdürü, Fabrika Direktörü, İşletme Müdürü, vb.).

Frekans: Rutin ve rutin olmayan faaliyetler sırasında tehlikeye maruz kalma sıklığıdır.

Güvenlik Bilgi Formu: İnsan sağlığı ve çevrenin, zararlı maddelerin ve karışımların olumsuz etkilerinden korunması amacıyla, zararlı maddelerin ve karışımların özelliklerine ilişkin ayrıntılı bilgileri ve bulunduğu işyerlerinde zararlılık özelliklerine göre alınacak güvenlik önlemlerini içeren belgedir.

İlk Değerlendirme: Potansiyel bir tehlikeyi kazaya dönüştürebilecek olaylar veya olaylar dizisinin belli bir sistematik içinde analiz edilmesidir. Mevcut önlemler ve yapılan çalışmalar kapsamında riskin değerlendirilmesidir.

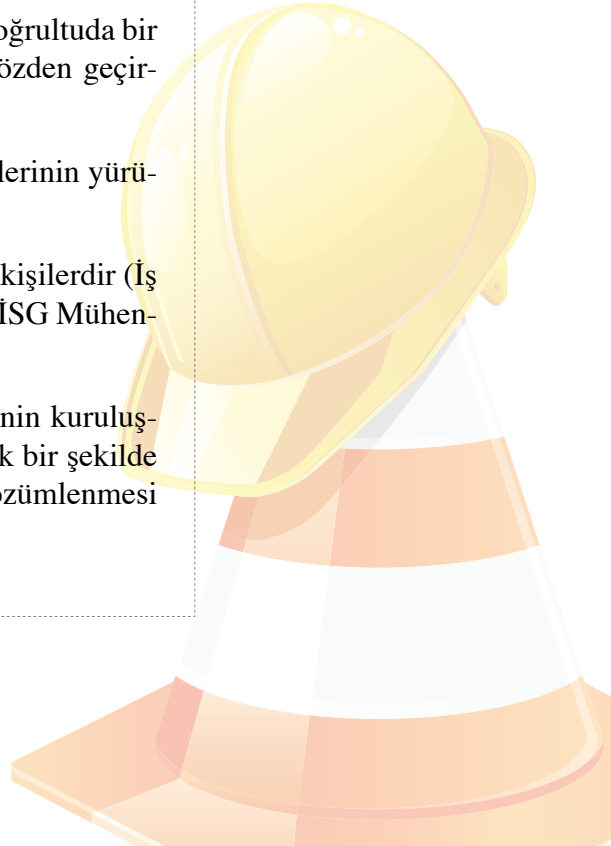
İSG Politikası: İşletmenin İSG hedeflerini belirleyip, bu doğrultuda bir önleme kültürü oluşturulup, işletmenin İSG yönetimini gözden geçirmeye ve iyileştirmeye yönelik taahhütleridir.

İSG Yönetimi: İşyerindeki iş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerinin yürütülmesi ve koordinasyonudur.

İSG Yöneticileri: İSG yönetiminden sorumlu olan kişi ve kişilerdir (İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi, Diğer Sağlık Personeli, İSG Mühendisi, İSG Şefi, İSG Müdürü, İSG Yönetim Temsilcisi).

İSG Yönetim Sistemi: İş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerinin kuruluşların genel stratejileri ile uyumlu olacak biçimde sistematik bir şekilde ele alınarak sürekli iyileştirme yaklaşımı çerçevesinde çözümlenmesi için kullanılan bir sistemdir.

Frekans: Rutin ve rutin olmayan faaliyetler sırasında tehlikeye maruz kalma sıklığıdır.

Kabul Edilebilir Risk: Yasal yükümlülüklerle ve işyerinin önleme politikasına uygun, kayıp veya yaralanma oluşturmayacak risk seviyesidir.

Risk: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalidir.

Olasılık (Şans): Faaliyetin gerçekleştirildiği süre içinde zararın ortaya çıkma ihtimalidir.

İş Güvenliği Uzmanı: İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevlendirilmek üzere Bakanlıkça belgelendirilmiş mühendis, mimar veya teknik elemandır.

İş Kazası: İşyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenlen engelli hale getiren olaydır.

İşyeri Hekimi: İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, işyeri hekimliği belgesine sahip kişidir.

Kabul Edilebilir Risk: Yasal yükümlülüklerle ve işyerinin önleme politikasına uygun, kayıp veya yaralanma oluşturmayacak risk seviyesidir.

Meslek Hastalığı: Mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalıktır.

Mevcut Kontroller: Mevcut tehlikeler için alınmış olan ve etkin olarak uygulanan önlemlerdir.

Olasılık (Şans): Faaliyetin gerçekleştirildiği süre içinde zararın ortaya çıkma ihtimalidir.

Önleyici Faaliyet: Uygunsuzluğun meydana gelmesini önlemek için yapılan faaliyetlerdir.

Ramakkala: İşyerinde meydana gelen; çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olduğu halde zarara uğratmayan olaydır.

Risk: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalidir.

Risk Analizi Formu: Tehlike, risk, önlemler, kayıtlar ve dayanakları içeren formdur.

Risk Değerlendirmesi: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli çalışmalardır.

Risk Değerlendirmesi Ekibi: İşveren veya işveren vekili, iş güvenliği uzmanı ile işyeri hekimi, çalışan temsilcisi, destek elemanları, işyerindeki bütün birimleri temsil edecek şekilde belirlenen ve işyerinde yürütülen çalışmalar, mevcut veya muhtemel tehlike kaynakları ile riskler konusunda bilgi sahibi çalışanlardan oluşan ekiptir.

Risk Kontrol Adımları: Mevcut risklerin ortadan kaldırılmasına ya da iyileştirilmesine yönelik gerçekleştirilen önlemlerin öncelik sırasına göre sınıflandırılmasıdır.

Risk Kontrol Yöntemleri: Riskin tamamen bertaraf edilmesi, bu mümkün değil ise riskin kabul edilebilir seviyeye indirilmesi için kararlaştırılan adımlardır.

Risk Öncelik Derecesi: Belirlenmiş olan risklerin önem derecesini ifade eder.

Risk Puanı: Yapılan risk analizi sonucunda hesaplanan değerdir.

Risk Yönetimi: Tehlike tanımlama ile başlayan, risk analizi ve risk değerlendirme ile devam eden, riskin azaltılması ya da ortadan kaldırılması gibi önlemler ile sonuçlanan iş sağlığı ve güvenliği yönetim sisteminin temel taşıdır.

Rutin Faaliyet: Planlanmış, düzenli olarak sürekli yapılan ve nasıl yapılacağı tanımlanmış faaliyetlerdir.

Risk Değerlendirmesi: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli çalışmalardır.

Rutin Faaliyet: Planlanmış, düzenli olarak sürekli yapılan ve nasıl yapılacağı tanımlanmış faaliyetlerdir.

Şiddet: Riskin oluşturacağı etkinin meydana getirebileceği zararın boyutudur.

Tehlike: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelidir.

Rutin Olmayan Faaliyet: Planlanmamış, ara sıra ve olağan dışı gelişen durumlar sebebi ile normal çalışmanın dışına çıkılan düzensiz periyotlarda yapılan faaliyetlerdir (arıza, plansız bakımlar ve duruşlar vb.).

Saha (Alan): Şirketin üretim tesisi içinde, üretim faaliyeti ile doğrudan ve dolaylı ilişkisi olan, sınırları belirli bölgedir.

Son Değerlendirme: Risk değerlendirmesi kapsamında yapılan ilk değerlendirme sonrasına alınan aksiyonlar ve uygulanan risk kontrol yöntemleri sonrasında tekrar yapılan değerlendirmedir.

Şiddet: Riskin oluşturacağı etkinin meydana getirebileceği zararın boyutudur.

Tehlike: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelidir.

Zarar: Fiziksel yaralanma, ölüm, hastalık, mal mülk ya da ekipman hasarı ve bunlardan kaynaklanan her türlü kayıptır.

3. İLGİLİ MEVZUAT

30 Haziran 2012 tarih ve 28339 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nda risk değerlendirmesine ilişkin aşağıdaki düzenlemeler yer almaktadır.

İşverenin Genel Yükümlülüğü

MADDE 4 – (1) İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede;

(.....)

c) Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.

Risk Değerlendirmesi, Kontrol, Ölçüm ve Araştırma

MADDE 10 – (1) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür. Risk değerlendirmesi yapılırken aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- a) Belirli risklerden etkilenecek çalışanların durumu.
- b) Kullanılacak iş ekipmanı ile kimyasal madde ve müstahzarların seçimi.
- c) İşyerinin tertip ve düzeni.
- ç) Genç, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren gruplar ile kadın çalışanların durumu.

(2) İşveren, yapılacak risk değerlendirmesi sonucu alınacak iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri ile kullanılması gereken koruyucu donanım veya ekipmanı belirler.

(3) İşyerinde uygulanacak iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri, çalışma şekilleri ve üretim yöntemleri; çalışanların sağlık ve güvenlik yönünden korunma düzeyini yükseltecek ve işyerinin idari yapılanmasının her kademesinde uygulanabilir nitelikte olmalıdır.

(4) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden çalışma ortamına ve çalışanların bu ortamda maruz kaldığı risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlar.

29 Aralık 2012 tarih ve 28512 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği ile risk değerlendirmesine ilişkin yürütülecek çalışmaların usul ve esasları düzenlenmektedir. Bu düzenlemeler detaylı olarak Kılavuz içerisinde yer almakta olup, genel olarak işverenlerin risk değerlendirmesi yükümlülüğü Yönetmeliğin aşağıda yer alan 5. maddesinde belirtilmiştir;

29 Aralık 2012 tarih ve 28512 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği ile risk değerlendirmesine ilişkin yürütülecek çalışmaların usul ve esasları düzenlenmektedir.

İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür.

Risk değerlendirmesinin gerçekleştirilmiş olması; işverenin, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

Bu kılavuz imento fabrikalarında yürütülen tüm faaliyetleri kapsar.

İşveren Yükümlülüğü

MADDE 5 – (1) İşveren; alışma ortamının ve çalışanların sağlık ve güvenliğini sağlama, sürdürme ve geliştirme amacı ile iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.

(2) Risk değerlendirmesinin gerçekleştirilmiş olması; işverenin, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

(3) İşveren, risk değerlendirmesi çalışmalarında görevlendirilen kişi veya kişilere risk değerlendirmesi ile ilgili ihtiyaç duydukları her türlü bilgi ve belgeyi temin eder.

4. KAPSAM (UYGULAMA ALANI)

Bu kılavuz imento fabrikalarında yürütülen tüm faaliyetleri kapsar.

Saha bazlı olarak ise imento Sektörü Referans Risk Envanteri'nde belirtilen (<http://www.ceis.org.tr/sunum/referansriskenvanteri.rar>) ve aşağıda yer alan sahalarda bu kılavuz kapsamında risk değerlendirmeleri yapılır;

- Ocaklar
- Kırıcı
- Preblending
- Gezervinler
- Kurutucular

- Farin Değirmeni
- Döner Fırın
- Stokholler
- Kömür Değirmeni
- Çimento Değirmeni
- Paketleme Tesisi
- Laboratuvar
- Yardımcı Tesisler
- Makine Bakım
- Elektrik Bakım
- Ambar
- Sosyal Hizmetler
- Atıktan Türetilmiş Yakıt Tesisi
- Enerji Üretim Tesisi
- Liman Tesisi

5. SORUMLULUKLAR

Risk değerlendirme sürecinde her kademedeki çalışanın ve yöneticinin sorumluluğu bulunmaktadır. Bu sorumluluklar, fabrika üst yönetiminden aşağıya doğru tüm çalışanlara yayılmış durumdadır.

Risk değerlendirme sürecinde her kademedeki çalışanın ve yöneticinin sorumluluğu bulunmaktadır. Bu sorumluluklar, fabrika üst yönetiminden aşağıya doğru tüm çalışanlara yayılmış durumdadır.

Fabrika yönetimi işyerinde yürütülen risk değerlendirmesi çalışmalarının gerçekleştirilmesi ve risk değerlendirmesinde belirtilen aksiyonların hayata geçirilmesi için gerekli kaynakları sağlar.

Birim amirleri, sorumluluk alanlarındaki bölümlerine ait faaliyetlerde ve alanlarda ortaya çıkabilecek risklerin değerlendirilmesini ve bu doğrultuda gerekli aksiyonların yerine getirilmesini sağlar.

Bu süreçte yer alan kişilerin sorumlulukları aşağıda özetlenmiştir.

5.1. Fabrika Yönetimi

Fabrika yönetimi işyerinde yürütülen risk değerlendirmesi çalışmalarının gerçekleştirilmesi ve risk değerlendirmesinde belirtilen aksiyonların hayata geçirilmesi için gerekli kaynakları sağlar. Risk değerlendirmesi çalışmasının uygulanması esnasında, özellikle İSG yöneticilerine gerekli desteği verir.

İşveren, risk değerlendirmesi çalışmalarında görevlendirilen kişi veya kişilere risk değerlendirmesi ile ilgili ihtiyaç duydukları her türlü bilgi ve belgeyi temin eder.

5.2. Birim Amiri

Birim amirleri, sorumluluk alanlarındaki bölümlerine ait faaliyetlerde ve alanlarda ortaya çıkabilecek risklerin değerlendirilmesini ve bu doğrultuda gerekli aksiyonların yerine getirilmesini sağlar. Bununla birlikte risk değerlendirmesi çalışmasının uygulanması esnasında gerekli desteği verir ve risk değerlendirme çalışmalarına gerektiğinde bizzat kendisi de katılır ve biriminde yer alan ilgili kişilerin katılımını sağlar.

Birim amirinin; çalışanların, risk oluşturacak davranışlardan kaçınmaları amacıyla çalışma sırasındaki tutum ve davranışlarını gözlemleyerek prosedürlere, talimatlara uygun hareket etmelerini sağlaması beklenmektedir.

Birim amiri, kendi birimiyle ilgili gelen risk bildirimlerine karşı gidermekle yükümlü olduklarını gidermek, diğer birimlerin sorumluluğunda olanlarını ise İSG yöneticilerine bildirmekten sorumludur.

5.3. İSG Yöneticileri

Fabrikada yürütülen faaliyetlere ait risklerin değerlendirilmesi aşamasında gerekli koordinasyonun ve ekiplere teknik bilginin sağlanması (konuya ilişkin mevzuat, risk analizi yöntemleri vb.) ile ortaya çıkan aksiyonların ilgili departmanlarla birlikte takibinin yapılması İSG yöneticilerinin sorumluluğundadır.

İSG yöneticileri, ortaya çıkan yeni faaliyet, ekipman veya süreç değişikliklerinin risk değerlendirmesine aktarılmasının sağlanması için koordinasyonu yapar. İSG yöneticileri ile Fabrika yönetimi arasında sürekli bir veri akışı olması sağlanmalıdır.

5.4. Tüm Çalışanlar

Risk değerlendirmesi çalışmalarında sorumluluğu olan bir diğer grup ise çalışanlardır. Çalışanlar, ortaya çıkan riskleri göz önünde tutarak gerekli İSG tedbirlerini alarak çalışmalarını yürütmelidirler. Ayrıca, kendisine tanımlanmış görev, yetki ve sorumluklarını İSG açısından uygun şekilde yürüterek, tespit ettikleri riskleri bölüm amiri veya İSG yönetimine bilgi vermek ve öneride bulunmakla sorumludurlar.

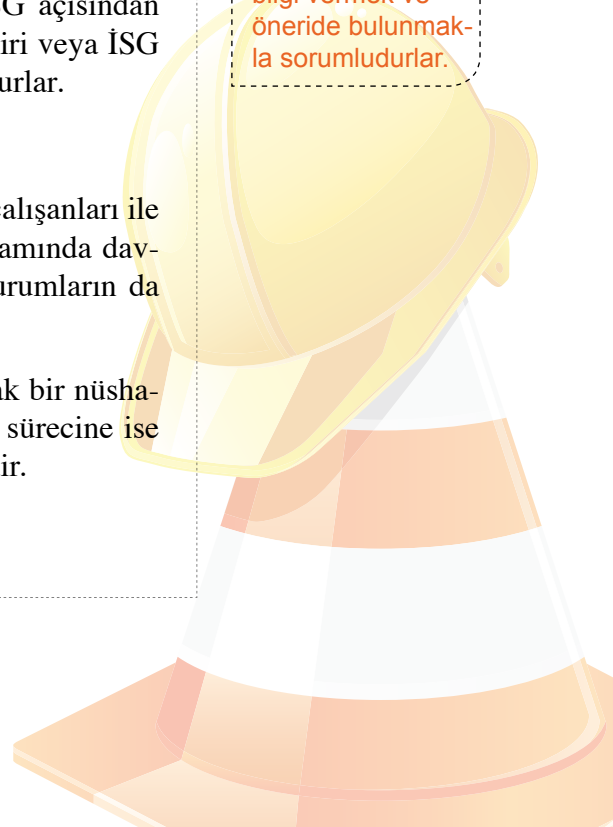
5.5. Üçüncü Taraflar

Fabrika sahasına giren alt işveren ve yüklenici firmaların çalışanları ile ziyaretçiler, kendilerine yapılan İSG bilgilendirmesi kapsamında davranmakla yükümlüdürler. Bu bağlamda, görülen riskli durumların da Fabrika İSG yöneticilerine bildirilmesi beklenmektedir.

Alt işveren ve yüklenici firmaların risk analizlerini yaparak bir nüshasını fabrika ile paylaşması gerekmektedir. Bu risk analizi sürecine ise fabrika İSG yöneticilerinin de dahil edilmesi önerilmektedir.

İSG yöneticileri ile Fabrika yönetimi arasında sürekli bir veri akışı olması sağlanmalıdır.

Çalışanlar, kendisine tanımlanmış görev, yetki ve sorumluklarını İSG açısından uygun şekilde yürüterek, tespit ettikleri riskleri bölüm amiri veya İSG yönetimine bilgi vermek ve öneride bulunmakla sorumludurlar.

Risk değerlendirmesi s¼recinde atılması gereken adımlar, risk değerlendirmesini yapacak ekibin oluşturulmasından başlayarak, sahaların/faaliyetlerin belirlenmesi ve tehlikelerin tanımlanması ve risk analizinin tespit edilen yöntemle gerçekleştirilmesi ile devam eder.

İş sağlığı ve g¼venlięinin t¼m çalışanların sorumluluğunda olması gerekliliğinden hareketle risk değerlendirme ekibinde de İSG profesyonellerinin yanı sıra ünitelerden de temsilcilerin olması gerekmektedir.

Fabrika alışanları, alt işverenler, y¼kleniciler, ziyaretçiler veya herhangi bir ilgili tarafından yeni bir risk saptanması halinde, riski saptayan kişiler riski İSG y¼neticilerine bildirmekle y¼k¼ml¼d¼r.

6. UYGULAMA

İşyerlerindeki tehlikelerin belirlenerek bunların olası risklerinin analizi, iş sağlığı ve g¼venlięinin en önemli konularından birisidir. Risk değerlendirmesi s¼recinde atılması gereken birçok adım bulunmaktadır. Bu adımlar, risk değerlendirmesini yapacak ekibin oluşturulmasından başlayarak, sahaların/faaliyetlerin belirlenmesi ve tehlikelerin tanımlanması ve risk analizinin tespit edilen yöntemle gerçekleştirilmesi ile devam eder.

6.1. Risk Değerlendirmesi Ekibi

İş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesinde kullanılan en önemli araçların başında yer alan risk değerlendirmesini yapacak ekibin doğru kişilerden seçilmesi önem arz etmektedir. İş sağlığı ve g¼venlięinin t¼m çalışanların sorumluluğunda olması gerekliliğinden hareketle risk değerlendirme ekibinde de İSG profesyonellerinin yanı sıra ünitelerden de temsilcilerin olması gerekmektedir.

Risk değerlendirmesi ekibi aşağıdaki kişilerden oluşur;

- İşveren veya işveren vekili
- İşyerinde g¼revli (İSG – KATİP’te s¼zleřmesi bulunan) iş g¼venlięi uzmanları ile işyeri hekimleri
- İşyerindeki alışan temsilcileri
- İşyerindeki destek elemanları (asli g¼revinin yanında iş sağlığı ve g¼venlięi ile ilgili önleme, koruma, tahliye, yangınla m¼ca-

dele, ilk yardım ve benzeri konularda özel olarak görevlendirilmiş uygun donanım ve yeterli eğitime sahip kişiler)

- İşyerindeki bütün birimleri temsil edecek şekilde belirlenen ve işyerinde yürütülen çalışmalar, mevcut veya muhtemel tehlike kaynakları ile riskler konusunda bilgi sahibi olan çalışanlar

Her birim için yapılan risk değerlendirmesine katkı sağlayacak kişiler, özellikle ilgili birimde çalışan kişilerden seçilmelidir. Örneğin, kırıcı ünitesinin risk değerlendirmesi yapılırken, risk değerlendirmesi ekibinde kırıcı operatörü ya da bu üniteden sorumlu mühendisin de yer alması, hem yapılan değerlendirmenin etkinliğini artıracak hem de mevzuatın gerekliliklerinin yerine getirilmesini sağlayacaktır.

Risk değerlendirmesinde, ihtiyaç duyulduğunda işyerindeki ekibe destek olmak üzere işyeri dışındaki kişi ve kuruluşlardan da hizmet alınabilir.

6.2. Sahaların Belirlenmesi

Risk değerlendirmesinin ilk aşaması olarak sahaların belirlenmesi gerekmektedir. Daha sonrasında ise, belirlenen bu sahalardaki faaliyetler ve durumlara göre değerlendirme yapılacaktır.

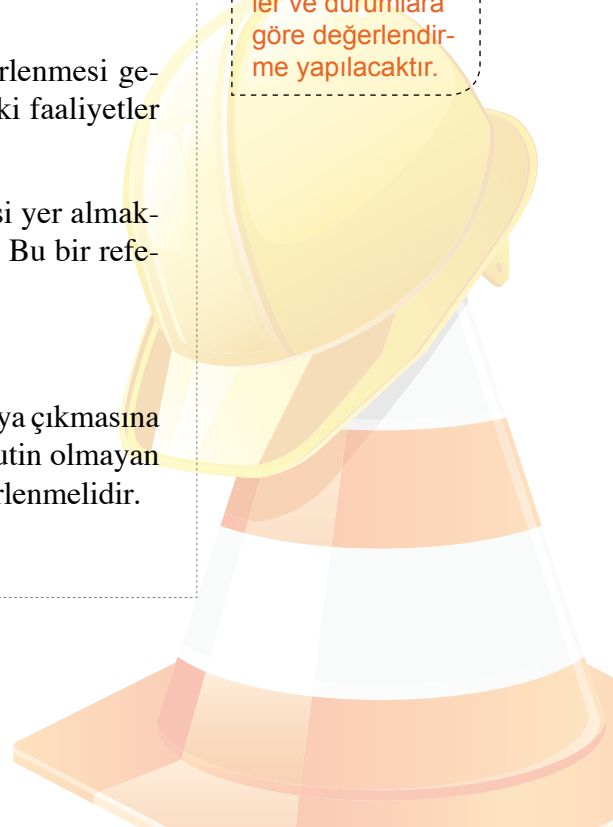
Ek - 1'de bir çimento fabrikasında yer alan sahaların listesi yer almaktadır. Listeye göre fabrikada 160 adet saha bulunmaktadır. Bu bir referans liste olup, ilave alanlar da olabilecektir.

6.3. Faaliyetlerin/Durumların Belirlenmesi

Bu aşamada, tespit edilmiş olan sahalardaki tehlikelerin ortaya çıkmasına sebep olabilecek, çalışanlarca gerçekleştirilen rutin ya da rutin olmayan faaliyetler ile durumlar, ortam koşulları ve ekipmanlar belirlenmelidir.

Her birim için yapılan risk değerlendirmesine katkı sağlayacak kişiler, özellikle ilgili birimde çalışan kişilerden seçilmelidir.

Risk değerlendirmesinin ilk aşaması olarak sahaların belirlenmesi gerekmektedir. Daha sonrasında ise, belirlenen bu sahalardaki faaliyetler ve durumlara göre değerlendirme yapılacaktır.

Risk değerlendirmesi ekibi fiilen çalışmaya başlamadan önce risk değerlendirmesinin yapılacağı ünitelerdeki çalışanlarla görüşerek/anket yaparak olası tehlikeler ve tehlikeli durumlara ilişkin bilgi toplar.

Tehlikeler tespit edilirken özellikle sistemler, iş ekipmanları, işletme ortamı ve insan hataları tehlikenin kaynağı olarak kabul edilir.

Risk değerlendirmesi ekibi fiilen çalışmaya başlamadan önce risk değerlendirmesinin yapılacağı ünitelerdeki çalışanlarla görüşerek/anket yaparak olası tehlikeler ve tehlikeli durumlara ilişkin bilgi toplar. Toplanan bu bilgiler risk değerlendirmesi ekibi için kaynak teşkil eder.

Faaliyetler ve durumlar belirlenirken şu konular da göz önünde bulundurulmalıdır;

- Faaliyetin gerçekleştirildiği sahanın iklimsel ve coğrafi pozisyonundan kaynaklanan durumlar (sahaya komşu bir boya veya patlayıcı madde üretim tesisi, 1. derece deprem kuşağında bulunması, sel ve heyelan bölgesinde bulunması vb.).
- Saha dışında gerçekleştirilen faaliyetler (örneğin, satış ekibinin dış görevde bulunması vb.).
- 3. taraflarca yürütülen faaliyetler (saha içerisinde yapılan sondaj faaliyeti, boru hattı imalatı vb.).

Çimento Sektörü Referans Risk Envanteri'nde, çimento fabrikalarında yürütülen faaliyetler sahalar itibariyle kapsamlı bir şekilde açıklanmıştır.

6.4. Tehlikelerin Tanımlanması

Tehlikeler tespit edilirken özellikle sistemler, iş ekipmanları, işletme ortamı ve insan hataları tehlikenin kaynağı olarak kabul edilir.

Tehlikeler tanımlanırken çalışma ortamı, çalışanlar ve işyerine ilişkin ilgisine göre asgari olarak aşağıda belirtilen bilgiler toplanır;

- a) İşyeri bina ve eklentileri
- b) İşyerinde yürütülen faaliyetler ile iş ve işlemler
- c) Üretim süreç ve teknikleri

- ç) İş ekipmanları
- d) Kullanılan maddeler
- e) Artık ve atıklarla ilgili işlemler
- f) Organizasyon ve hiyerarşik yapı, görev, yetki ve sorumluluklar
- g) Çalışanların tecrübe ve düşünceleri
- ğ) İşe başlamadan önce ilgili mevzuat gereği alınacak çalışma izin belgeleri
- h) Çalışanların eğitim, yaş, cinsiyet ve benzeri özellikleri ile sağlık gözetimi kayıtları
- ı) Genç, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren gruplar ile kadın çalışanların durumu
- i) İşyerinin teftiş sonuçları (Fabrikada yapılan denetimler sonucu belirlenmiş olan eksiklikler)
- j) Meslek hastalığı kayıtları
- k) İş kazası kayıtları
- l) İşyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan olaylara ilişkin kayıtlar
- m) Ramakkala ve risk bildirim kayıtları
- n) Güvenlik bilgi formları
- o) Ortam ve kişisel maruziyet düzeyi ölçüm sonuçları

ö) Varsa daha önce yapılmış risk değerlendirmesi çalışmaları

p) Acil durum planları

r) Sağlık ve güvenlik planı ve patlamadan korunma dokümanı gibi belirli işyerlerinde hazırlanması gereken dokümanlar

Ek - 1’de belirtilen sahalarda yürütülen faaliyetlere ilişkin tehlikelerin kaynağına ve olası etkilerine referans amaçlı olarak Ek - 2’de yer verilmiştir.

6.5. Risklerin Belirlenmesi

Risklerin belirlenmesi; bu kılavuzun 6.2. bölümünde belirtilen sahalarda gerçekleştirilen; 6.3. bölümünde açıklandığı şekilde tespit edilmiş olan rutin ve rutin olmayan tüm faaliyetler/durumlar belirlenerek ilgili sahaların altına ilişkilendirilir.

İlgili sahada gerçekleştirilen her faaliyet/durum için 6.4. bölümünde belirtilen şekilde öngörülen tehlikeler seçilerek her durum/faaliyetle ilişkilendirilir.

İlgili sahadaki durum ve faaliyetlerden doğan tehlikeler ve o tehlikeden etkilenecek olan kişiler (kadrolu çalışan, ziyaretçiler, alt işveren çalışanları, stajyerler vb.) ilişkilendirilerek Fine - Kinney yöntemine göre ayrı ayrı risk puanı hesaplanır. Hesaplama sonrasında her saha için ayrı ayrı risk analizi formları oluşturularak yayımlanır.

İlk değerlendirme esnasında kullanılan olasılık, frekans ve şiddet puanları hâli hazırda uygulanmakta ve kullanılmakta olan kontrol önlemleri göz önüne alınarak verilir. Analiz edilen riskler, kontrol tedbirlerine karar verilmek üzere etkilerinin büyüklüğüne ve önemlerine göre en yüksek risk seviyesine sahip olandan başlanarak sıralanır ve dokümante edilir.

İlk değerlendirme esnasında kullanılan olasılık, frekans ve şiddet puanları hâli hazırda uygulanmakta ve kullanılmakta olan kontrol önlemleri göz önüne alınarak verilir.

Analiz edilen riskler, kontrol tedbirlerine karar verilmek üzere etkilerinin büyüklüğüne ve önemlerine göre en yüksek risk seviyesine sahip olandan başlanarak sıralanır ve dokümante edilir.

6.6. Risk Analizi

Çimento fabrikaları için tasarım veya kuruluş aşamasından başlamak üzere sahaları belirleme, tehlikeleri tanımlama, riskleri belirleme ve analiz etme, operasyonel kontrol tedbirlerinin (risk kontrol tedbirlerinin) kararlaştırılması, dokümantasyon, yapılan çalışmaların güncellenmesi ve gerektiğinde yenileme aşamaları izlenerek gerçekleştirilir. Risk değerlendirmesi çalışması yapılırken ihtiyaç duyulan her aşamada çalışanların sürece katılarak görüşlerini iletmeleri sağlanır. Çalışanların katılımının İSG risklerinin belirlenmesi noktasında önem arz ettiği ve bunun mevzuatın da bir gereği olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

Risk analizini ya da gerçekleştirilmesinde kullanılabilecek çok çeşitli metotlar bulunmaktadır. Bu metotlar; nitel (kalitatif), nicel (kantitatif) olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. Nicel (kantitatif) risk analizi yöntemlerinde, riski hesaplarken sayısal yöntemlere başvurulmuş hesaplamalar yapılır. Nitel (kalitatif) risk analizi yöntemlerinde ise matematiksel risk analizi yerine sözel mantıkla risk analizi yapılmaktadır.

Nitel risk analizi yöntemi olarak temel (başlangıç) risk analizi, tehlike ve işletilebilirlik analizi yöntemi (HAZOP), hata türleri ve etkileri analizi (FMEA) yöntemi ve hata ağacı analizi yöntemi yaygın olarak kullanılmaktayken, nicel risk analizinde ise matris yöntemi (3x3 ya da 5x5), Fine - Kinney yöntemi ve risk puanlama yöntemleri yaygın olarak kullanılmaktadır.

Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası'na üye çimento fabrikalarında risk analizinde yaygın olarak Fine - Kinney yöntemi kullanılmaktadır.

Fine - Kinney metodu, risklerin derecelendirilmesinde, derecelendirme sonuçlarına göre hangi işlere öncelik verilmesi ve kaynakların öncelikli nereye aktarılması gerektiği konularında kullanılan bir yöntemdir.

Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası'na üye çimento fabrikalarında risk analizinde yaygın olarak Fine - Kinney yöntemi kullanılmaktadır.

Risk değerlendirme çalışması yapılırken ihtiyaç duyulan her aşamada çalışanların sürece katılarak görüşlerini iletmeleri sağlanır.

Çalışanların katılımının İSG risklerinin belirlenmesi noktasında önem arz ettiği ve bunun mevzuatın da bir gereği olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

Fine - Kinney metodu, risklerin derecelendirilmesinde, derecelendirme sonuçlarına göre hangi işlere öncelik verilmesi ve kaynakların öncelikle nereye aktarılması gerektiği konularında kullanılan bir yöntemdir.

Rutin olmayan faaliyetlerde frekans olarak o faaliyet süresince o tehlikeye maruz kalma sıklığı göz önüne alınmalıdır.

Risklerin ağırlık oranları hesaplanarak derecelendirme yapılır ve önlem alınmasının gerekli olup olmadığına karar verilir. Fine-Kinney yöntemi, işyeri istatistiklerinin kullanımına imkan sağlaması nedeniyle de daha gerçekçi sonuçlar vermektedir. Fine-Kinney risk değerlendirmesi yöntemi, Olasılık(O), Frekans(F) ve Şiddet(Ş) skalalarından meydana gelmiş olup, risk derecesi(R);

$$R = \text{Olasılık(O)} \times \text{Frekans(F)} \times \text{Şiddet (Ş)}$$

şeklinde hesaplanmaktadır.

Olasılık, zararın gerçekleşme ihtimalidir ve 0,2, 0,5, 1, 3, 6 ve 10 ile değerlendirilmiştir. Frekans, rutin faaliyetler için tehlikeye zaman içinde maruz kalma tekrarıdır ve 0,5, 1, 2, 3, 6,10 ile değerlendirilmiştir. Şiddet ise, tehlikenin insan ve/veya çevre üzerinde yaratacağı tahmini zararını ve 1, 3, 7, 15, 40 ve 100 ile değerlendirilmiştir.

Rutin olmayan faaliyetlerde frekans olarak o faaliyet süresince o tehlikeye maruz kalma sıklığı göz önüne alınmalıdır. Bu tip faaliyetlerde frekansın belirlenmesi aşağıdaki örnek doğrultusunda yapılır;

Rutin olmayan bir faaliyet olan silo temizliğinde kapalı alanda çalışma hemen hemen tüm faaliyet süresince ortaya çıkma ihtimali olan bir tehlike olup, bunun frekansının 10 alınması gerekmektedir. Eğer bu, rutin bir faaliyet olarak görülmüş olsaydı, yılda bir veya iki yılda bir silo temizliği yapılacağı öngörüsü ile frekansının 0,5 veya 1 olması gerekirdi. Bu şekilde bir değerlendirme gerçek risk değerini yansıtmayacağı için doğru olmayacaktır.

Fine - Kinney Yönteminin aşağıda yer alan risk değeri hesaplama tablosunda yukarıda belirtilen katsayıların sözel karşılıkları yer almaktadır

Risk değerlendirmesi aşamasında, yürütülen tüm faaliyetlerin tehlikeleri, zararı ve zararı azaltmak/ortadan kaldırmak amacıyla uygulanan mevcut kontroller sıralanmaktadır. Fine - Kinney yönteminden faydalanılarak risk değeri tüm faaliyetler için çıkarılmalıdır.

OLASILIK DEĞERİ	OLASILIK zararın gerçekleşme olasılığı	FREKANS * (SIKLIK) DEĞERİ	FREKANS (SIKLIK) tehlikeye zaman içinde maruz kalma tekrarı	ŞİDDET DEĞERİ	ŞİDDET insan üzerinde yaratacağı tahmini zarar
10	beklenir, kesin	10	hemen hemen sürekli (bir saatte birkaç defa)	100	birden fazla ölümlü kaza
6	yüksek / oldukça mümkün	6	sık (günde bir veya birkaç defa)	40	öldürücü kaza
3	olası	3	ara sıra (haftada bir veya birkaç defa)	15	kalıcı hasar/ yaralanma, iş kaybı
1	mümkün fakat düşük	2	sık değil (ayda bir veya birkaç defa)	7	önemli hasar/ yaralanma, dış ilk yardım ihtiyacı
0,5	beklenmez fakat mümkün	1	seyrek (yilda birkaç defa)	3	küçük hasar/ yaralanma, dahili ilk yardım
0,2	beklenmez	0,5	çok seyrek (yilda bir veya daha seyrek)	1	ucuz atlatma

RİSK DEĞERİ	RİSK DEĞERLENDİRME SONUCU **
400 < R	Kabul edilemez risk (hemen gerekli önlemler alınmalı / veya işin durdurulması, tesisin, binanın kapatılması vb. düşünülmelidir)
200 < R ≤ 400	Ciddi risk (kısa dönemde iyileştirilmelidir)
70 < R ≤ 200	Önemli risk (uzun dönemde iyileştirilmelidir)
20 < R ≤ 70	Kabul edilebilir risk (Gözetim altında uygulanmalıdır, kontrol yöntemleri geliştirilmelidir)
R ≤ 20	Önemsiz risk (önlem öncelikli değildir)

* Rutin olmayan faaliyetlerde frekans sütunundaki parantez dışındaki tanımlamalar, rutin faaliyetlerde ise parantez içindeki tanımlamaların kullanılması daha doğru değerlendirme yapılmasını sağlayacaktır. Fine – Kinney Yönteminde parantez içindeki kısım bulunmamaktadır. Bu kısım, sadece değerlendirme yapılırken fikir vermesi açısından tabloya eklenmiştir.

** Her bir risk skalasının renklendirilmesi, risklerin takibi açısından önemlidir. Bu renklendirme, işyeri tarafından farklı renkler kullanılarak da yapılabilir.

Olasılık, zararın gerçekleşme ihtimalidir ve 0,2, 0,5, 1, 3, 6 ve 10 ile değerlendirilmiştir.

Frekans, rutin faaliyetler için tehlikeye zaman içinde maruz kalma tekrarıdır ve 0,5, 1, 2, 3, 6, 10 ile değerlendirilmiştir.

Şiddet ise, tehlikenin insan ve/veya çevre üzerinde yaratacağı tahmini zarardır ve 1, 3, 7, 15, 40 ve 100 ile değerlendirilmiştir.

Acil durumların risk değerlendirmesi de yine Fine - Kinney yöntemine göre yapılır. Ancak tek fark değerlendirmenin faaliyet bazlı olarak değil, acil durum bazlı olarak gerçekleştirilmesidir.

Son değerlendirmede kullanılan olasılık, frekans ve şiddet puanları uygulanan/uygulanacak operasyonel kontrol yöntemi (risk kontrol tedbirleri) ve mevcut şartlara göre yapılır.

Örneğin, “Elevatörlerde titreşim ölçümü” faaliyetinin barındırdığı tehlikeler arasından en önemlisi “Yüksekte Çalışma”dır. Yüksekte çalışmadan doğabilecek zarar ise düşme, yaralanma ve ölümdür. Bu tehlikenin mevcut kontrolü de korkulukların ve platformların olmasıdır. Bu tehlike için olasılık değeri “beklenmez ama mümkündür” olmasından dolayı 0,5, frekans bu işin her gün yapılmasından dolayı 6, şiddeti ise öldürücü bir kaza olmasından dolayı 40 olarak düşünülebilecektir. Risk değerinin hesaplanması için bu rakamlar çarpıldığında 120 değerine ulaşılabilir ki yukarıda yer alan tablodan da görülebileceği üzere bu değer “önemli risk” olarak değerlendirilmektedir. Bu çerçevede de, riskin düşürülmesi için uzun dönem içinde iyileştirme yapılması gerekmektedir.

Acil durumların risk değerlendirmesi de yine Fine - Kinney yöntemine göre yapılır. Ancak tek fark değerlendirmenin faaliyet bazlı olarak değil, acil durum bazlı olarak gerçekleştirilmesidir. Burada amaç fabrikada yaşanabilecek olan acil durumların ve uygulanması gereken risk kontrol yöntemlerinin önceliğini belirlemektir.

Son değerlendirmede kullanılan olasılık, frekans ve şiddet puanları uygulanan/uygulanacak operasyonel kontrol yöntemi (risk kontrol tedbirleri) ve mevcut şartlara göre yapılır.

6.7. Risklerin Önceliklendirmesi

Tespit edilmiş olan tehlikelerin her biri ayrı ayrı dikkate alınarak bu tehlikelerden kaynaklanabilecek risklerin hangi sıklıkta oluşabileceği ile bu risklerden kimlerin, nelerin, ne şekilde ve hangi şiddette zarar görebileceği belirlenir. Bu belirleme yapılırken mevcut kontrol tedbirlerinin etkisi de göz önünde bulundurulur.

Belirlenen risklerin değerlendirilmesi; toplanan bilgi ve veriler ışığında belirlenen riskler; işletmenin faaliyetine ilişkin özellikleri, işyerindeki

tehlike veya risklerin nitelikleri ve işyerinin kısıtları gibi faktörler ya da ulusal veya uluslararası standartlar esas alınarak yapılır.

Risklerin belirlenmesi tamamlandıktan sonra oluşan risk puanları incelenerek kabul edilebilir seviyede olan ve olmayan riskler birbirinden ayrıştırılır. Fine - Kinney yöntemine göre; değerlendirme sonucunda 70 puan ve üzeri (70 dahil) olan değerler kabul edilebilir risk seviyesinin üzerinde anlamına gelmektedir. 70 puan altı değerler ise kabul edilebilir risk seviyesindedir.

Son değerlendirmede kullanılan olasılık, frekans ve şiddet puanları uygulanan/uygulanacak operasyonel kontrol yöntemi (risk kontrol tedbirleri) ve mevcut şartlara göre yapılır.

6.7.1. Kabul Edilebilir Risk Seviyesinin Üstünde Olunması

Kabul edilebilir risk seviyesinin üzerinde çıkan değerler için mevcut risk kontrol tedbirleri yeterli değildir. Bu kısımda önceliklendirme yüksek risk puanından düşük risk puanına doğru yapılır.

Riski kabul edilebilir seviyeye çekmek için kullanılacak risk kontrol tedbirleri için aksiyon planı oluşturulur veya düzeltici/önleyici faaliyet açılır. Bu aksiyon planı veya düzeltici/önleyici faaliyet termin ve sorumluları içermelidir. Verilecek olan terminler yine risk puanına göre değerlendirilir. Yüksek risk puanına sahip olan tehlike/durumlar önceliklidir.

Risk puanı 400'ün üzerinde ise (kabul edilemez risk); derhal gerekli önlemler alınmalı, önlem alınana kadar faaliyet durdurulmalı veya tesis, bina, çevrenin kapatılması düşünülmelidir.

Risk puanı 200 ile 400 (400 dahil) arasında ise (ciddi risk); kısa dönemde gerekli önlemler alınmalıdır.

Kabul edilebilir risk seviyesinin üzerinde çıkan değerler için mevcut risk kontrol tedbirleri yeterli değildir.

Riski kabul edilebilir seviyeye çekmek için kullanılacak risk kontrol tedbirleri için aksiyon planı oluşturulur veya düzeltici/önleyici faaliyet açılır. Yüksek risk puanına sahip olan tehlike/durumlar önceliklidir.

Risk puanı 400'ün üzerinde ise (kabul edilemez risk); derhal gerekli önlemler alınmalı, önlem alınana kadar faaliyet durdurulmalı veya tesis, bina, çevrenin kapatılması düşünülmelidir.

Risk puanı 70 ile 200 (200 hariç) arasında ise (önemli risk); uzun dönemde iyileştirilmelidir.

Kabul edilebilir risk seviyesinde çıkan değerler için mevcut risk kontrol tedbirleri yeterli olmaktadır.

Risklerin kabul edilebilir seviyeye çekilmesi, azaltılması veya ortadan kaldırılması için yapılan her türlü operasyonel, teknik ve organizasyonel işlemlere risk kontrol adımları denir.

Risk puanı 70 ile 200 (200 hariç) arasında ise (önemli risk); uzun dönemde iyileştirilmelidir.

6.7.2. Kabul Edilebilir Risk Seviyesinde Olunması

Kabul edilebilir risk seviyesinde çıkan değerler için mevcut risk kontrol tedbirleri yeterli olmaktadır. Mevcut durumun devamını sağlamak adına kullanılan yöntemlerin risk kontrol adımlarına göre belirlenmesi esastır.

20 ile 70 puan arası riskler kabul edilebilir risk olarak adlandırılır ve mevcut risk kontrol tedbirlerinin uygulanıyor olması gözetlenmelidir.

20 puan altı çıkan riskler ise önemsiz risklerdir ve önlem öncelikli değildir.

6.8. Risk Kontrol Adımları

Risklerin kabul edilebilir seviyeye çekilmesi, azaltılması veya ortadan kaldırılması için yapılan her türlü operasyonel, teknik ve organizasyonel işlemlere risk kontrol adımları denir.

Risklerin kontrolünde şu adımlar uygulanır:

a) Planlama: Analiz edilerek etkilerinin büyüklüğüne ve önemine göre sıralı hale getirilen risklerin kontrolü amacıyla bir planlama yapılır.

b) Risk kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması: Belirlenen tüm faaliyetler için tanımlanmış olan tehlikelerin farklı risk seviyesine sahip olması durumunda en yüksek risk seviyesi dikkate alınarak ilgili risk kontrol yöntemi belirlenir. Riskin tamamen bertaraf edilmesi, bu mümkün değil ise riskin kabul edilebilir seviyeye indirilmesi için risk kontrol yöntemleri belirlenirken kontrol hiyerarşisi uygulanır. Uygulanacak olan risk kontrol yöntemleri için kontrol hiyerarşisi şöyledir:

- 1) Tehlike veya tehlike kaynaklarının ortadan kaldırılması (yok etme)
  - 2) Tehlikelinin, tehlikeli olmayanla veya daha az tehlikeli olanla değiştirilmesi (ikame)
  - 3) Çalışanı tehlikeden uzaklaştırma (organizasyonel yöntemler)
  - 4) Çalışanın maruziyet seviyesini azaltma (çalışma süreleri değişikliği)
  - 5) Tehlikeyi izole etme
  - 6) İdari yöntemler kullanma (Sağlık ve güvenlik işaretleri, prosedür, talimatlar, eğitim vb.)
  - 7) Kişisel koruyucu donanım kullanma
- c) Risk kontrol tedbirlerinin uygulanması
- ç) Uygulamaların izlenmesi

Risk kontrol adımları uygulanırken toplu korunma önlemlerine, kişisel korunma önlemlerine göre öncelik verilmesi ve uygulanacak önlemlerin yeni risklere neden olmaması sağlanır.

Belirlenen risk için kontrol tedbirlerinin hayata geçirilmesinden sonra yeniden risk seviyesi tespiti yapılır. Yeni seviye, kabul edilebilir risk seviyesinin üzerinde ise bu maddedeki adımlar tekrarlanır.

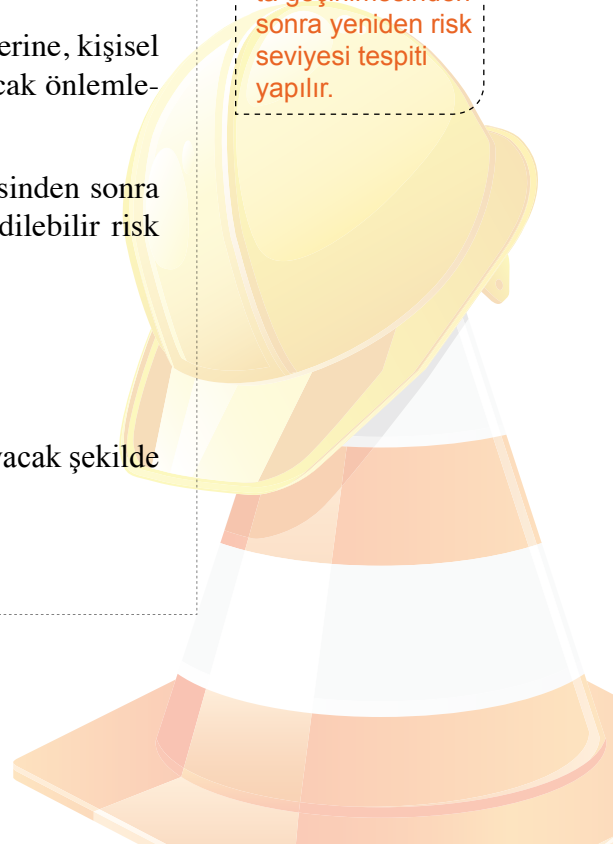
7. DOKÜMANTASYON

Risk değerlendirmesi asgari aşağıdaki hususları kapsayacak şekilde dokümante edilir;

- a) İşyerinin unvanı, adresi ve işverenin adı

Risk kontrol adımları uygulanırken toplu korunma önlemlerine, kişisel korunma önlemlerine göre öncelik verilmesi ve uygulanacak önlemlerin yeni risklere neden olmaması sağlanır.

Belirlenen risk için kontrol tedbirlerinin hayata geçirilmesinden sonra yeniden risk seviyesi tespiti yapılır.

Risk analizi dokümanının sayfaları numaralandırılarak, gerçekleştiren kişiler tarafından her sayfası paraflanıp, son sayfası imzalanır.

Risk analizi formu için üzerinde işyeri adı ve unvanının, adresinin, hazırlanış tarihinin, varsa revizyon tarihinin, risk değerlendirmesi yapılan alan ya da ünitenin isminin bulunduğu bir kapak sayfası hazırlanır.

- b) Gerçekleştiren kişilerin isim ve unvanları ile bunlardan iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi olanların Bakanlıkça verilmiş belge bilgileri
- c) Gerçekleştirildiği tarih ve geçerlilik tarihi
- ç) Risk değerlendirmesi işyerindeki farklı bölümler için ayrı ayrı yapılmışsa her birinin adı
- d) Belirlenen tehlike kaynakları ile tehlikeler
- e) Tespit edilen riskler
- f) Risk analizinde kullanılan yöntem veya yöntemler
- g) Tespit edilen risklerin önem ve öncelik sırasını da içeren analiz sonuçları
- ğ) Düzeltici ve önleyici kontrol tedbirleri, gerçekleştirilme tarihleri ve sonrasında tespit edilen risk seviyesi

Risk analizi dokümanının sayfaları numaralandırılarak, gerçekleştiren kişiler tarafından her sayfası paraflanıp, son sayfası imzalanır.

Risk analizi formu için üzerinde işyeri adı ve unvanının, adresinin, hazırlanış tarihinin, varsa revizyon tarihinin, risk değerlendirmesi yapılan alan ya da ünitenin isminin bulunduğu bir kapak sayfası hazırlanır.

Kılavuzun Ek – 3’ünde yer alan risk analizi formunda örnek olarak, “Çimento Sektörü Referans Risk Envanteri”nde belirtilen her bir sahada yürütülen 2 faaliyete ilişkin risk analizi bulunmaktadır.

8. RİSK DEĞERLENDİRMESİNİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ VE YENİLENMESİ

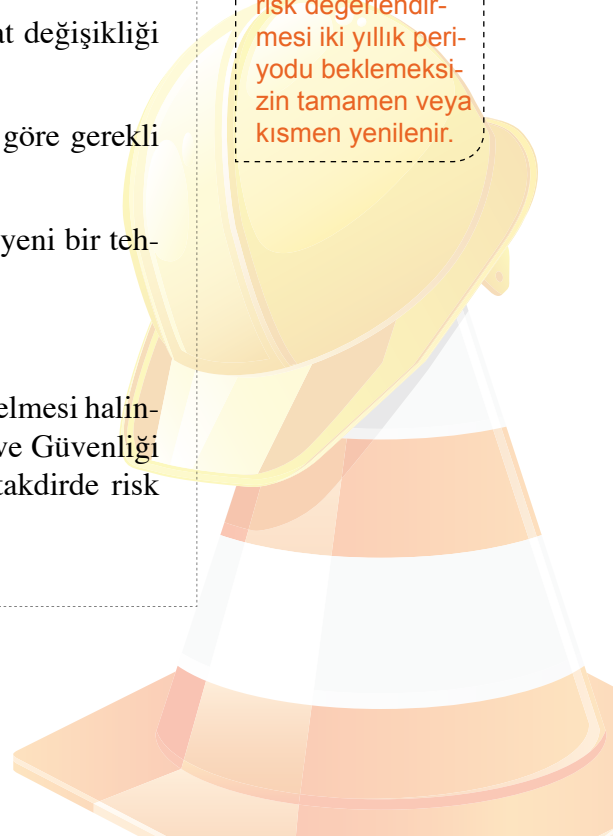
Çimento fabrikalarında yapılmış olan risk değerlendirmeleri, mevzuat gereği en geç iki yılda bir yenilenir. Aşağıda belirtilen durumlarda ortaya çıkabilecek yeni risklerin, işyerinin tamamını veya bir bölümünü etkiliyor olması göz önünde bulundurularak risk değerlendirmesi iki yıllık periyodu beklemezsizin tamamen veya kısmen yenilenir.

- a) İşyerinin taşınması veya binalarda değişiklik yapılması
- b) İşyerinde uygulanan teknoloji, kullanılan madde ve ekipmanlarda değişiklikler meydana gelmesi
- c) Üretim yönteminde değişiklikler olması
- ç) İş kazası, meslek hastalığı veya ramak kala olay meydana gelmesi
- d) Çalışma ortamına ait sınır değerlere ilişkin bir mevzuat değişikliği olması
- e) Çalışma ortamı ölçümü ve sağlık gözetim sonuçlarına göre gerekli görülmesi
- f) İşyeri dışından kaynaklanan ve işyerini etkileyebilecek yeni bir tehlikenin ortaya çıkması
- g) Acil durum meydana gelmesi

Yukarıda belirtilen konulardan herhangi birinin meydana gelmesi halinde bu durumun, mevzuat gereği her ay yapılan İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu Toplantısında görüşülmesi ve gerekli görüldüğü takdirde risk değerlendirmesinde revizyon yapılması tavsiye edilir.

Çimento fabrikalarında yapılmış olan risk değerlendirmeleri, mevzuat gereği en geç iki yılda bir yenilenir.

Ortaya çıkabilecek yeni risklerin, işyerinin tamamını veya bir bölümünü etkiliyor olması göz önünde bulundurularak risk değerlendirmesi iki yıllık periyodu beklemezsizin tamamen veya kısmen yenilenir.

İSG yöneticileri kendilerine iletilen riskleri inceleyerek gerekli görürse Risk Değerlendirmesi Ekibini toplar ve risk değerlendirme maddesinde açıklandığı şekilde riski değerlendirilir.

Risk değerlendirme ekibi üyelerine kullanılan risk analizi metodolojisi, tehlike ve riskler ile ilgili mevzuat hakkında eğitim verilir.

Başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen çalışanlar ve bunların işverenleri, işyerinde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri ile düzeltici ve önleyici tedbirler hakkında fabrika sahasına girmeden bilgilendirilir.

İSG yöneticileri kendilerine iletilen riskleri inceleyerek gerekli görürse Risk Değerlendirmesi Ekibini toplar ve risk değerlendirme maddesinde açıklandığı şekilde riski değerlendirilir.

9. EĞİTİM

9.1. Risk Değerlendirme Ekibinin Eğitimi

Risk değerlendirme ekibi üyelerine kullanılan risk analizi metodolojisi, tehlike ve riskler ile ilgili mevzuat hakkında eğitim verilir. Bu eğitim risk değerlendirme çalışmalarına başlamadan önce yapılmalıdır. Ekibin üyelerinde bir değişiklik olduğunda yeni ekip üyesi için bu eğitim tekrarlanır.

9.2. Çalışanların Bilgilendirilmesi

İşyerinde çalışanlara, çalışan temsilcilerine işyerinde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri ile düzeltici ve önleyici tedbirler hakkında yıllık eğitim planı içinde eğitim yapılır. Başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen çalışanlar ve bunların işverenleri, işyerinde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri ile düzeltici ve önleyici tedbirler hakkında fabrika sahasına girmeden bilgilendirilir. Bu bilgilendirmenin İSG yöneticileri tarafından yapılması tavsiye edilir.

10. KOORDİNASYON

Fabrikaya gelerek giriş yapan tüm ziyaretçi, alt işveren ve yüklenici çalışanları ile kısa süreli işler için gelen çalışanlar, stajyerler, revizyonda gelen tüm çalışanlara işyerinin genel riskleri ve acil durumlar (iletişim bilgileri, toplanma bölgesi vb.) ile ilgili bilgilendirme

yapılır. Ayrıca, mevcut risk değerlendirmesinde belirtilmeyen anlamlı riskli bir durum mevcut ise ilgili birim amiri tarafından ilave değerlendirilmede bulunulur.

Aynı çalışma alanını birden fazla işverenin paylaşması durumunda, yürütülen işler için diğer işverenlerin yürüttüğü işler de göz önünde bulundurularak ayrı ayrı risk değerlendirmesi gerçekleştirilir. İşverenler, risk değerlendirmesi çalışmalarını koordinasyon içinde yürütür, birbirlerini ve çalışan temsilcilerini tespit edilen riskler konusunda bilgilendirir.

İşyerinde bir veya daha fazla alt işveren bulunması halinde;

a) Her alt işveren yürüttükleri işlerle ilgili olarak, bu Yönetmelik hükümleri uyarınca gerekli risk değerlendirmesi çalışmalarını yapar veya yaptırır.

b) Alt işverenlerin risk değerlendirmesi çalışmaları konusunda asıl işverenin sorumluluk alanları ile ilgili ihtiyaç duydukları bilgi ve belgeler asıl işverence sağlanır.

c) Asıl işveren, alt işverenlerce yürütülen risk değerlendirmesi çalışmalarını denetler ve bu konudaki çalışmalarını koordine eder.

Alt işverenler hazırladıkları risk değerlendirmesinin bir nüshasını asıl işverene verir. Asıl işveren; bu risk değerlendirmesi çalışmalarını kendi çalışmasıyla bütünleştirerek, risk kontrol tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar. Asıl işverene ait risklerle ilgili bilgilendirme yapıldıktan sonra kayıt altına alınır.

Aynı çalışma alanını birden fazla işverenin paylaşması durumunda, yürütülen işler için diğer işverenlerin yürüttüğü işler de göz önünde bulundurulur ayrı ayrı risk değerlendirmesi gerçekleştirilir.

Alt işverenler hazırladıkları risk değerlendirmesinin bir nüshasını asıl işverene verir.

Asıl işverene ait risklerle ilgili bilgilendirme yapıldıktan sonra kayıt altına alınır.

11. REFERANSLAR VE İLGİLİ MEVZUAT

Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası; “Çimento Sektörü Referans Risk Envanteri”, Ankara, 2016 (Erişim 08.08.2018, <http://www.ceis.org.tr/sunum/referansriskenvanteri.rar>).

ÖZGÜR, Mustafa; “Metal Sektöründe Risk Analizi Uygulaması”, İş Müfettişi Yardımcılığı Etüdü, İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, İzmir, 2013.

ÖZKILIÇ, Özlem; “Risk Değerlendirmesi Atex Direktifleri – Patlayıcı Ortamlar Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması – Kantitatif Risk Değerlendirme”, Ankara, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Yayınları, 2014.

ÖZKILIÇ, Özlem; “İş Sağlığı, Güvenliği ve Çevresel Etki Risk Değerlendirmesi”, İstanbul, Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası, No: 540, 2007.

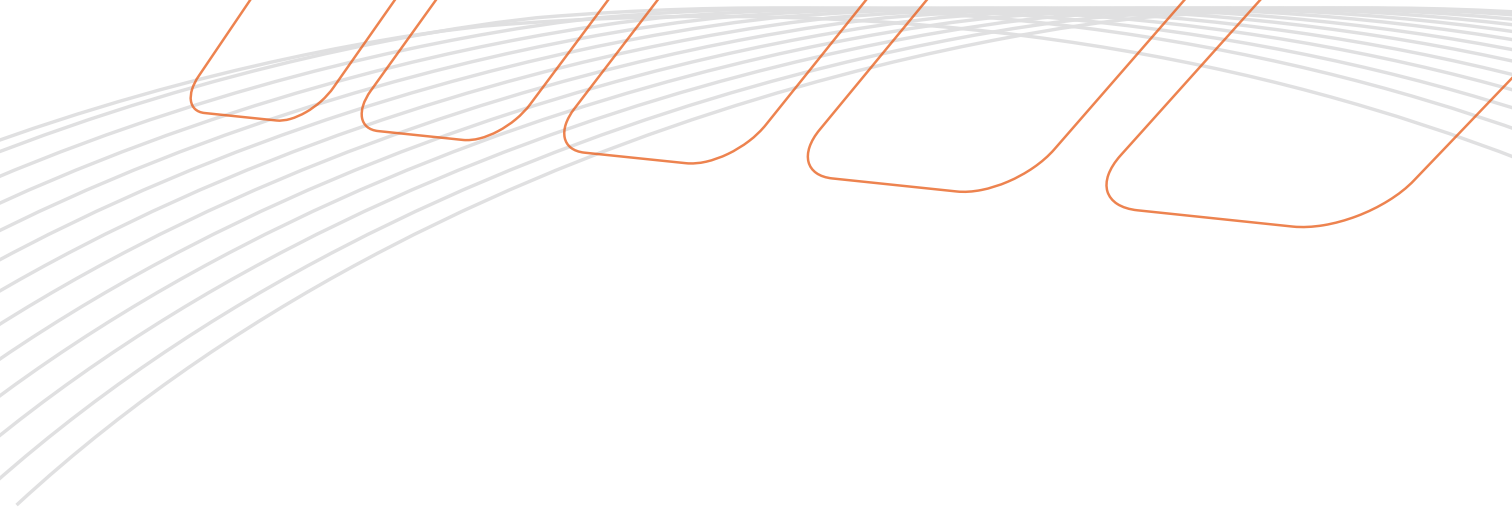
ŞARDAN, H. Serdar; “İş Sağlığı ve Güvenliğinde Yeni Oluşumlar, Risk Değerlendirmesi ve OHSAS 18001”, Ankara, Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası Yayını, No:16, 2005.

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (Resmi Gazete Tarihi: 30.06.2012 ve Sayısı: 28339).

İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği (Resmi Gazete Tarihi: 29.12.2012 ve Sayısı: 28512).

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik (Resmi Gazete Tarihi: 18.06.2013 ve Resmi Gazete Sayısı: 28681).

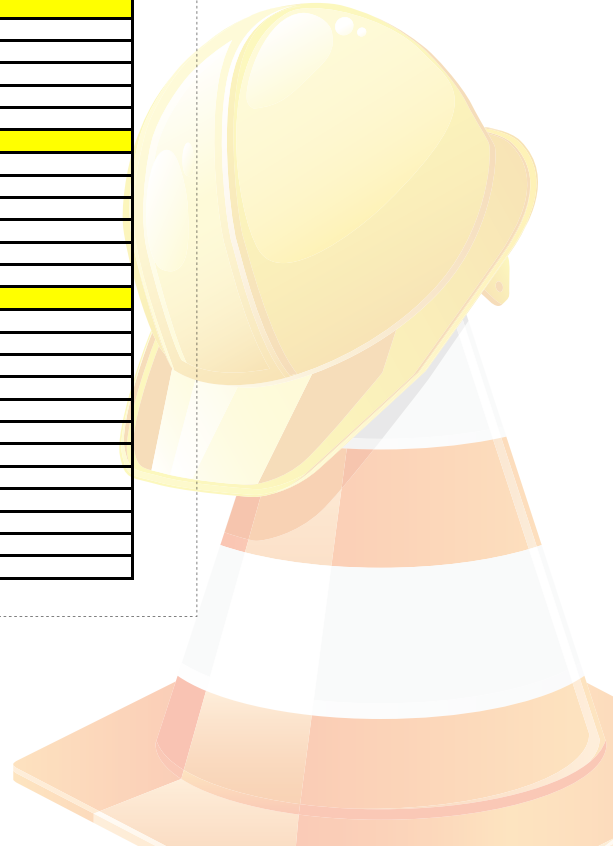

ÇİMENTO SEKTÖRÜNDE
RİSK DEĞERLENDİRMESİ
KILAVUZU

E K L E R

EK-1			
ÇİMENTO FABRİKASI SAHA LİSTESİ			
S.NO	Kod	SAHA	KAPSANAN ALANLAR
1	1	OCAKLAR	Patlayıcı deposu
2			Hammadde üretim
3			Hammadde taşıma
4			Hammadde kantarları
5			Torbalı filtreler
6			Mal nakil (sevk) sistemleri
7			Online analizör
8			Katki-Ara mamül stoklama
9	2	KIRICI	Kumanda odası
10			Kırıcı besleme
11			Bunkerler
12			Kırıcı
13			Online analizör
14			Mal nakil (sevk) sistemleri
15	Torbalı filtreler		
16	3	PREBLENDİNG	Kumanda odası
17			Bunkerler
18			Online analizör
19			Sökücü, kazıyıcı, sıyırıcı, tarayıcı
20			Mal nakil (sevk) sistemleri
21	4	GEZERVİNÇLER	Gezer vinç köprüsü
22			Yürüyüş yolları
23			Malzeme taşıma ve aktarma
24			Filtreler
25			Bunkerler ve mal nakil sistemleri
26	5	KURUTUCULAR	Bunkerler ve mal nakil sistemleri
27			Kurutucu
28			Filtreler
29			Yakıt tankları ve istasyonları
30			Sıcak hava sistemleri
31			Kumanda odası
32	6	FARIN DEĞİRMENİ	Bunkerler ve mal nakil sistemleri
33			Farin değirmeni
34			Seperatörler ve siklonlar
35			Homojene siloları
36			Online analizör
37			Roller press
38			Dozaj ve homojenizasyon sistemi
39			Yakıt tankları ve istasyonları
40			Kumanda odası
41			Sıcak hava sistemleri
42			Filtreler
43			Farin siloları

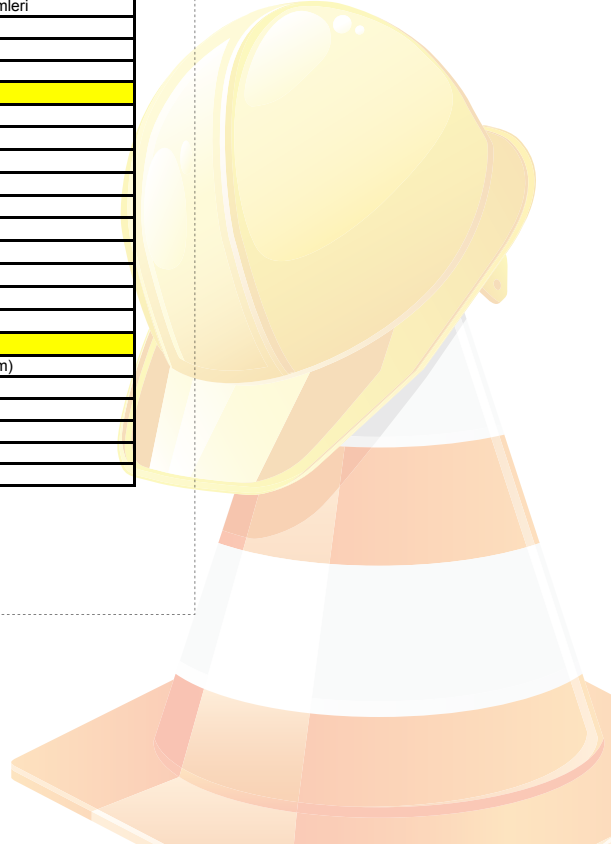

44	7	DÖNER FIRIN	Toz kömür dozajlama sistemi
45			Siklonlar ve kalsinatör
46			Fuel oil dozajlama sistemi
47			AF besleme sistemi
48			Toz kömür siloları
49			Döner fırın
50			Klinker silosu
51			Hava şoklama sistemleri
52			Soğutma
53			SNCR sistemi
54			Filtreler
55			Kumanda odası
56	8	STOKHOLLER	Mal nakil (sevk) sistemleri
57			Sökücü, kazıyıcı, sıyırıcı, tarayıcı
58			Filtreler
59			Açık stok sahaları
60			Kapalı stok sahaları
61			Bunkerler
62	9	KÖMÜR DEĞİRMENİ	Bunkerler
63			Mal nakil (sevk) sistemleri
64			Kömür değirmeni
65			Seperatörler ve siklonlar
66			Filtreler
67			Kömür homojene tesisi
68			Kumanda odası
69			Inertizasyon ve patlama/güvenlik yanma sistemleri
70			Stok siloları (toz ve hammadde)
71	10	ÇİMENTO DEĞİRMENİ	Bunkerler
72			Mal nakil (sevk) sistemleri
73			Çimento değirmenleri
74			Seperatörler ve siklonlar
75			Yakıt tankları ve istasyonları
76			Çimento stok siloları
77			Sıcak hava sistemleri
78			Roller press
79	11	PAKETLEME TESİSİ	Mal nakil (sevk) sistemleri (yükleme platformları dahil)
80			Silolar
81			Dökme, bigbang ve slingbag tesisleri
82			Kantarlar
83			Kumanda odası
84			İş makinaları
85			Bigbag tesisi
86			Sling bag
87			Kağıt torba ambarı
88			Filtreler

89	12	LABORATUVAR	Fizik laboratuvarı
90			Kimya laboratuvarı
91			Beton laboratuvarı
92			Numune alma istasyonları
93			Kimyasal depo alanı
94	13	YARDIMCI TESİSLER	Rekuperasyon sistemi
95			Fuel oil depolama ve besleme sistemi
96			Kompresör dairesi
97			İklimlendirme üniteleri
98			Kazan dairesi
99			Derin kuyular
100			Su arıtma tesisi
101			Su deposu
102	14	ENERJİ ÜRETİM TESİSİ (WHR)	Tribün jeneratör binası
103			Ön ısıtıcı ve soğutma boilerleri
104			Su havuzları ve şartlandırma ünitesi
105			Soğutma kulesi
106			Kimyasal depolar ve dozajlama ünitesi
107			Su laboratuvarı
108			Su tedarik ve atık su desarj ünitesi
109			Mal nakil (sevk) sistemleri
110	15	ATIKTAN TÜRETİLMİŞ YAKIT (ATY) TESİSİ	Kırıcılar
111			Mal nakil (sevk) sistemleri
112			Silolar
113			İnertizasyon ve patlama/güvenlik yanma sistemleri
114			İş makineleri
115			Yükleme ve boşaltma sistemleri
116			Kurutma sistemi
117	16	LİMAN TESİSİ	İskeleler
118			Yükleme, boşaltma ve elleçleme sistemleri
119			Gezer ve portal vinçler
120			Deniz araçları
121			Mal nakil (sevk) sistemleri
122			Kantar
123			İş makineleri ve kamyonlar
124			Ofisler ve sosyal tesisler
125			Güvenlik
126			Gümrük
127	17	MAKİNE BAKIM	Atölye (mekanik, inşaat bakım, koruyucu bakım)
128			Yağhane
129			Boyahane
130			Marangozhane
131			Araç bakım
132			Kaynakhane

EK - 1

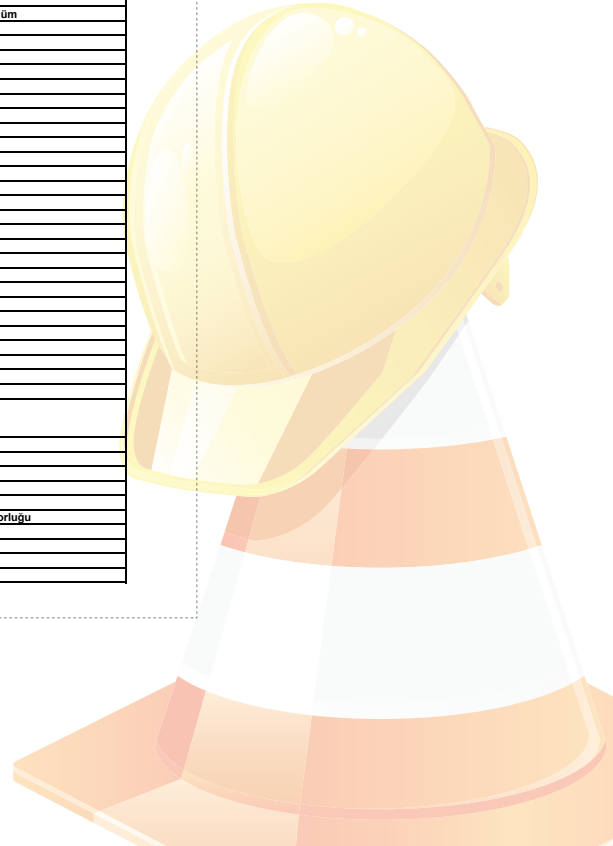
EK - 2

42

133	18	ELEKTRİK BAKIM	Atölye
134			MCC odası
135			Akü odası
136			Kablo galerileri
137			Trafo lar ve trafo merkezleri
138			Jeneratörler
139			Havai hatlar
140	19	AMBAR	Ambar
141			Akaryakıt deposu ve pompalar
142			Hurdalık
143	20	SOSYAL HİZMETLER	Sosyal tesisler
144			Revir
145			Soyunma odaları ve duşlar
146			Yemekhane
147			Lojmanlar
148			Spor alanları
149			Nizamiyeler
150			Garajlar
151			Servis araçları
152			Yeşil alanlar
153			Lokal
154			Kantin
155			İbadethane
156			Tuvaletler
157	Güvenlik		
158	Çay ocağı		
159	Yatakhaneler		
160	Ofisler (satış, satın alma, muhasebe, finans, bilgi işlem vb.)		

EK-2		
ÇİMENTO FABRİKASI TEHLİKE KAYNAKLARI ENVANTERİ		
S.NO	Tehlike Kaynağı	Olası Etki (Bu etkiler duruma göre değişebilir)
1	Acil durumlar (genel)	Ezilme, yaralanma, ölüm
2	Akaryakıt	İçit, solunum rahatsızlıkları, patlama
3	Alkaller	Kimyasal yanıklar
4	Alt işverenler, meslek okulu öğrencileri, ziyaretçiler	Mevcut tehlikeleri artırır
5	Araç egzoz gazları	Solunum ve göğüs rahatsızlıkları
6	Araç kullanma (iş makinası, ambulans, motorlu taşıt, forklift vb.)	Trafik kazası, yaralanma, solunum vb. rahatsızlıklar, soğuk algınlığı, ölüm
7	Asbest, amyant	Kanser
8	Asitler	Kimyasal yanıklar
9	Ateşli silah taşıma	Yaralanma
10	Atık yağlar	İçit rahatsızlıkları, kayma, yangın
11	Bakteriyolojik tehlike	Hastalık
12	Basınç sistemleri	Yaralanma, ölüm
13	Boya	İçit, solunum, göz rahatsızlıkları, yanma
14	Buhar	Yanma
15	Cam yünü	İçit, solunum ve göğüs rahatsızlıkları
16	Çalışılan alanın düzeni	Takılma, düşme, yaralanma
17	Cevresel kazalar	Zehirlenme, yaralanma, yangın vb.
18	Çimento tozu	İçit, solunum ve göğüs rahatsızlıkları
19	Çöplük	Mikrobik hastalıklar, kemirgen ve haşere vb.
20	Deprem	Yaralanma, ölüm
21	Değerler	İçit rahatsızlıkları, kimyasal tepkimeler
22	Diğer kimyasallar	Yanma, zehirlenme, yaralanma vb.
23	Düşen/lucan parçalar	Yaralanma
24	Ekranlı araçlarla çalışma	Göz, bilek, boyun, bel rahatsızlıkları
25	El aletiyile (tokmak, çekic, taş motoru, tornavida, falçata, bıçak) çalışma	Ezilme, çarpılma, kesilme
26	El ile taşıma, kaldırma, koyma, yükleme, zorlama	Eklemler, bel rahatsızlıkları, sıkışma, ezilme
27	Elektrik çarpması tehlikesi	Yanma, yaralanma, ölüm
28	Enerji kesme-verme (elektrik, pnömatik, hidrolik)	Yanma, çarpılma, ölüm
29	Ergonomik olmayan ekipman/hareket	Yaralanma, eklem ve kas rahatsızlıkları
30	Fazla mesal	Mevcut tehlikeleri artırır
31	Fiberglaslar	İçit, solunum ve göğüs rahatsızlıkları
32	Göçme çalışması	Mevcut tehlikeleri artırır
33	Girijeler ve çıkışlar	Çarpma, takılma, sıkışma
34	Gözetim eksikliği	Mevcut tehlikeleri artırır
35	Gürültü	İşitme kaybı, stres
36	Hafriyat, kazı alanları	Takılma, düşme, göçme, çivi-kıymık-filiz vb. batması
37	İsoisyanatlar	İçit, solunum ve göğüs rahatsızlıkları
38	Kaldırma araçlarıyla çalışma	Ezilme, sıkışma, çarpma, ölüm
39	Kapalı saha	Boğulma, havasız kalma, karanlık, gaz sıkışması, ölüm
40	Kaygan zemin	Yaralanma, düşme, kayma, takılma
41	Kaynak gazları	Solunum, göz ve göğüs rahatsızlıkları
42	Kıvılcım kaynakları (kibritle, çakmak vs.)	Yanma
43	Klima gazları	Solunum ve göğüs rahatsızlıkları
44	Kömür tozu	Solunum ve göğüs rahatsızlıkları, patlama
45	Kristal silika	Solunum ve göğüs rahatsızlıkları
46	Lazer	Yanık, rahatsızlık
47	Lpg	Patlama
48	Makina ve aksamının döner-hareketli parçaları	Yaralanma, sıkışma, ezilme, ölüm
49	Malin geri tepmesi	Yanma, yaralanma, ölüm
50	Parlaklık, fazla aydınlatma, yetersiz aydınlatma	Göz rahatsızlıkları, stres
51	Radyasyon	Kanser
52	Sabotaj	Yaralanma, ölüm
53	Sel	Boğulma, ölüm
54	Sevkiyat ve taşıma araçları	Çarpışma, düşme, ezilme, ölüm
55	Sıcak mal, gaz	Yanma
56	Sıcak mekanlar-sıcak yüzeyler/soğuk mekanlar-soğuk yüzeyler	Yanma, yapışma, hastalıklar, sıcak stresi, ölüm
57	Sıcak su	Yanma
58	Sivri uçlu/keskin bölge, alan	Yaralanma, ölüm
59	Stok alanları	Göçme, ezilme, araç çarpması, araç devrilmesi
60	Sürekli ayakta durma, sürekli oturma	Eklemler rahatsızlıkları, varis, stres
61	Tek başına çalışma	Mevcut tehlikeleri artırır
62	Tekrarlanan hareketler	Yaralanma, eklem rahatsızlıkları, stres
63	Tıbbi malzemeler	Mikrobik tehlikeler
64	Titrasyon	Eklemler rahatsızlıkları
65	Toz	Solunum, göz vb. rahatsızlıkları
66	Uygun olmayan iklimsel şartlar (rüzgar, sağanak, dolu, soğuk, sıcak, buzulma, fırtına, vb.)	Hastalık, yaralanma
67	Yağlar ve gres	İçit rahatsızlıkları, kayma, yangın
68	Yanık	Yanık, boğulma, ölüm
69	Yanıcı gazlar	Patlama, yangın
70	Yanıcı ve parlayıcı ortamlar	Patlama, yanma, yaralanma
71	Yetersiz aydınlatma	Mevcut tehlikeleri artırır
72	Yetersiz çalışma alanı	Çarpma, takılma, sıkışma, acil durumlarda erişim zorluğu
73	Yetersiz havalandırma	Rahatsızlık, stres, boğulma, zehirlenme, ölüm
74	Yüksekte çalışma	Düşme, yaralanma, ölüm
75	Zehirli kimyasallar	Zehirlenme
76	Zıralı - haşere ilaçları	Zehirlenme, kimyasal yanıklar

Fabrika:	
Fabrika/Lokasyon Adresi:	
Risk Değerlendirmesi Yapılan Sahada Adı:	
Gerçekleştirildiği Tarihi:	
Geçerlilik Tarihi:	

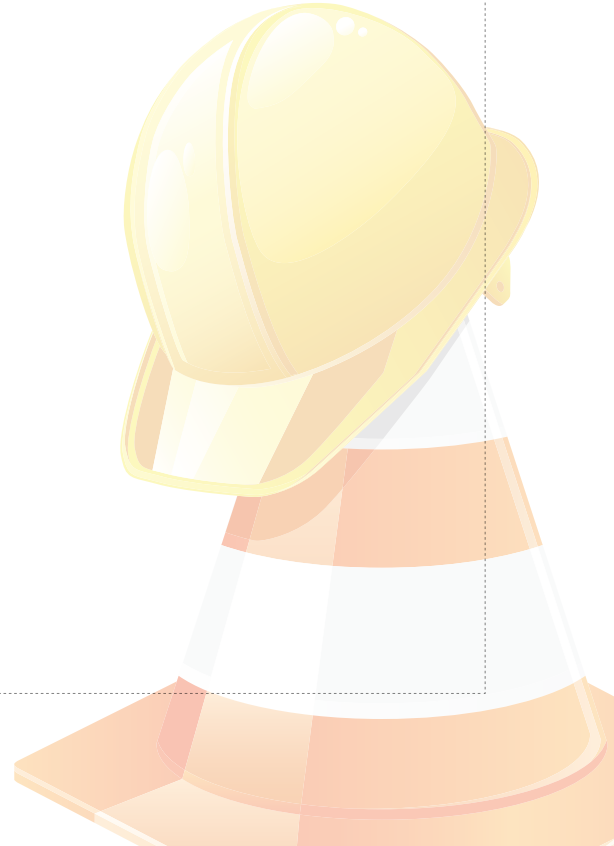
SIRA	SAHA KAPSAMINA GİREN YER	FAALİYET/DURUM /KAYNAK	RÜTİN	RÜTİN OLMAYAN	TEHLİKE	ZARAR / OLASI ETKİ	ETKİLENE	Risk Açıklaması
								Renk Kodu
								MEVCUT DURUM / ÖNLEMLER
1	OCAKLAR	Hammodde Sevkiyatı	X		Trafik Kurallarına Uymama	Yaralanma, ölüm	Kadrolu ve alt işveren çalışanları, ziyaretçi ve stajyerler	Nakliye araçları için ISG talimatı tüm tedarıklere tebliğ edilmiştir, uyarı levhaları bulunmaktadır.
2	OCAKLAR	Patlatma	X		Patlatma Sahasına Kontrolsüz Giriş	Ölüm	Kadrolu, hammodde ve temizlik alt işveren çalışanları	Patlatma talimatı hazırlanmıştır. Çalışanlar ortam riskleri hakkında bilgilendirilmektedir. Çalışanlar tamamen sahadan çekilmeden tespit edilmeden sahaya patlayıcı madde sevki yapılmamaktadır. Patlatma öncesi çevredeki yerel birimlere haber verilmekte, yakın civarda anonslar yapılmaktadır. Çalışanlar ortam riskleri hakkında bilgilendirilmektedir. Patlatma öncesi sahadaki tüm faaliyetler durdurulmakta, iş makineleri güvenli bölgeye çekilerek park edilmektedir. Patlatma sahasına girişler kontrol altında tutulmaktadır. Patlatma sireni fabrikanın her yerinden duyulabilmektedir.
3	KIRICI	Taşıyıcı Bant		X	Elektrik çarpması	Yaralanma, ölüm	Mekanik bakım ve kırıcı çalışanları	Biriken sular pompa yardımı ile tahliye edilmektedir.
4	KIRICI	Kırıcı Tavan Vinç Temizliği		X	Yüksekte Çalışma	Yaralanma, ölüm	Mekanik bakım çalışanları	Alan sorumlusu tarafından yüksekte çalışma izin prosedürü işletilmektedir.
5	PREBLENDING	Genel Kontrol	X		Gürültü	İşitme kaybı	Üretim işçisi / teknisyeni	Ortam gürültü ölçümleri yapıyor, temel ISG eğitimi, gürültüden korunma ve KKD eğitimleri veriliyor, odio muayene yapılıyor ve sağlık güvenlik işaretleri mevcuttur.
6	PREBLENDING	Kazıyıcı ve Yığıcı Bakım Onarım	X		Yüksekten Düşme (Kazıyıcı Kuyusuna)	Ölüm - ciddi yaralanma	Üretim / bakım işçisi	Kuyu etrafında hareketli korkuluklu platform yapıldı.
7	GEZERVİNÇ	Lastik ve Kaplin Kontrolü		X	Makina ve Aksamının Döner-Hareketli Parçaları	Çarpma, sıkışma, ezilme	Üretim / bakım işçisi	İş sağlığı ve güvenliği genel kuralları talimatı, KKD kullanma talimatı, tek başına çalışma talimatı, operatör ve şoförlerin çalışma talimatı, KKD, muhafaza, uyarıcı levha, EKED, aydınlatma mevcuttur.
8	GEZERVİNÇ	Ray ve Bandaj Kontrolü		X	Yüksekte Çalışma	Ölüm, yaralanma	Üretim / bakım işçisi	İş sağlığı ve güvenliği genel kuralları talimatı, KKD kullanma talimatı, yüksekte çalışma talimatı, KKD, korkuluk, telsiz, gözlemci eşliğinde çalışma, eğitim mevcuttur.
9	KURUTUCULAR	Elevatörün Yan Kapaktan Temizliği		X	Yüksekte Çalışma	Yaralanma, ölüm	Ünite çalışanları	Çimento değirmeni ünitesi iş güvenliği talimatı KKD, yüksekte çalışma talimatı bulunmaktadır.
10	KURUTUCULAR	Katkı Sevki Zincirli Götürücü Tambur Kontrolü	X		Uzuv Sıkışması (El)	Yaralanma (önemli)	Ünite çalışanları	Çimento değirmeni ünitesi iş güvenliği talimatı, KKD, yüksekte çalışma talimatı bulunmaktadır.

ÇİMENTO SEKTÖRÜNDE RİSK DEĞERLENDİRMESİ KILAVUZU

45

LOGO

Kabul Edilemez Risk				Ciddi Risk				Önemli Risk		Kabul Edilebilir Risk		Önemsiz Risk	
400 < R				200 < R <= 400				70 < R <= 200		20 < R <= 70		R <= 20	
MEVCUT RİSK DURUMU				RİSKİN KABUL EDİLEBİLİR SEVİYEYE DÜŞÜRÜLMESİ İÇİN ALINMASI GEREKLİ ÖNLEMLER				KABUL EDİLEBİLİR RİSK				AKSİYON PLANI / DÜZELTİCİ ÖNLEYİCİ FAALİYET NO (VARSA)	
Olasılık	Frekans	Şiddet	Risk Puanı					Olasılık	Frekans	Şiddet	Risk Puanı		
0,5	3	40	60	Mevcut durumun sürekliliğinin sağlanması.				0,5	3	40	60		
0,5	0,5	100	25	Mevcut durumun sürekliliğinin sağlanması.				0,5	0,5	100	25		
0,5	6	40	120	Şamandıra sistemi kurularak pompanın otomatik olarak devreye girmesi sağlandı; personelin suya girmesi önlemleri, su tahliyesi sonrasında çamur zeminine müdahale etme sıklığı düşürüldü.				0,2	6	40	48		
0,2	6	40	48	Periyodik eğitimler, risk bildirimleri, risk değerlendirme çalışması, takım takım çantası eğitimleri ve saha denetimleri ile çalışanların güvenlik algısı ve güvenlik kültürü üst seviyede tutulmaktadır.				0,2	6	40	48		
3	3	15	135	Ünite girişi levhalar artırılacak, girişe sabit kulaklık dipenser konulacak, odit planında ayda bir kez odit yapılacaktır.				1	3	15	45		
3	3	40	360	Kuyu üzeri ızgara ile kapatılacak, bakımlardan sonra ızgara ve korkuluklar tamamlanmadan çalıştırılmayacak, bunun için levhalendirme sağlanacaktır.				1	3	15	45		
0,5	6	15	45	Mevcut durumun sürekliliğinin sağlanması.				0,5	6	15	45		
1	3	15	45	Mevcut durumun sürekliliğinin sağlanması.				1	3	15	45		
1	2	40	80	Döküğe kapaktan müdahale etmek için uygun platform yapılmıştır.				0,5	2	40	40		
1	6	7	42	Mevcut durumun sürekliliğinin sağlanması.				1	6	7	42		

Fabrika:	
Fabrika/Lokasyon Adresi:	
Risk Değerlendirmesi Yapılan Saha Adı:	
Gerçekleştirildiği Tarihi:	
Geçerlilik Tarihi:	

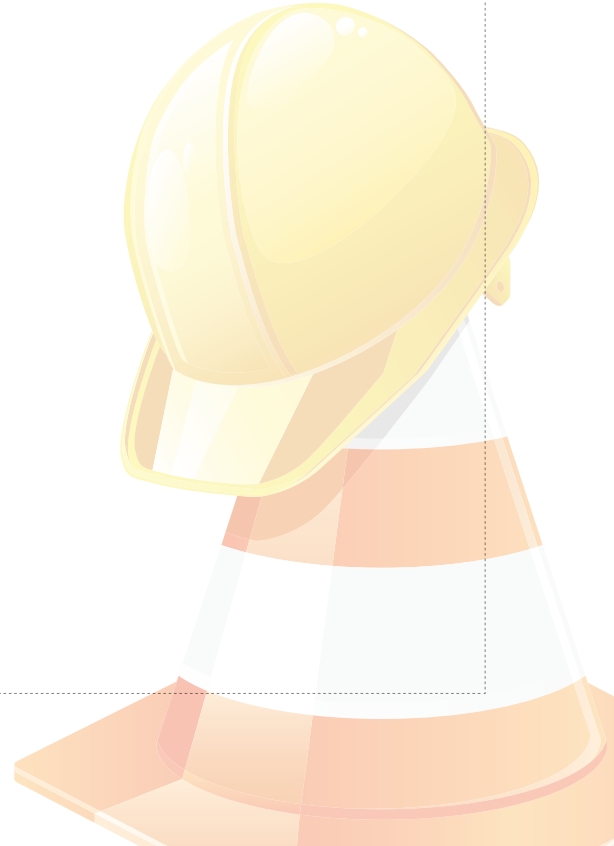
								Risk Açıklaması
								Renk Kodu
SIRA	SAHA KAPSAMINA GİREN YER	FAALİYET/DURUM /KAYNAK	RUTİN	RUTİN OLMAYAN	TEHLİKE	ZARAR / OLASI ETKİ	ETKİLENEN	MEVCUT DURUM / ÖNLEMLER
11	FARİN DEĞİRMENİ	Bunker Temizliği		X	Düşen ve Uçan Parçalar	Solumun ve göğüs rahatsızlıkları, hastalanma, düşme, yaralanma, ölüm	Ünite çalışanları	Bunker açma talimatı, EKED talimatı, KKD kullanma talimatı, yüksekte çalışma talimatı, tozlu ortamlarda çalışma talimatı, kapalı alanda çalışma talimatı mevcuttur.
12	FARİN DEĞİRMENİ	Manuel Silo Ölçüsü Alınması	X		Yüksekte Çalışma, Tozlu Ortam, Kaygan Yüzey, Malzeme İçerisine Batma, El Aletleri ile Çalışma, Uygun Olmayan İklim Şartları	Düşme, çarpma, yaralanma, işitme kaybı, solumun ve göğüs rahatsızlığı, ergonomik sorunlar.	Ünite çalışanları	Silo üstünde çalışma talimatı, yüksekte çalışma talimatı, KKD kullanma talimatı mevcuttur.
13	DÖNER FIRIN	Tıkalı Siklonun Açılması		X	Dar Alanda Çalışma, Tozlu Ortam, El Aletleri ile Çalışma, Gürültü, Yetersiz Aydınlatma	Yanma, yaralanma, düşme, ölüm	Üretim çalışanları	Siklon açma talimatı, KKD kullanma talimatı, yanmaz ve ısı geçirmez elbise kullanımı, EKED talimatı, yüksekte çalışma talimatı, eğitim, gözlemci eşliğinde çalışma, eğitilmiş ve tecrübeli çalışanların müdahalesi mevcuttur. Çalışma izni alınması, yetkili amir nezaretinde çalışma vardır.
14	DÖNER FIRIN	Kovalı Bant Temizliği	X		Sıcak Mal ile Temas	Solumun ve cilt rahatsızlığı, işitme kaybı, stres, yaralanma	Üretim çalışanları	EKED talimatı, konveyör bantlarda çalışmada iş güvenliği uygulamaları talimatı, gürültülü ortamlarda çalışma talimatı, sıcak alanlarda çalışma talimatı, tozlu ortamlarda çalışma talimatı, KKD kullanma talimatı ve eğitimler mevcuttur.
15	STOKHOLLER	Temizlik	X		Sıcak Yüzey	Meslek hastalığı, sıcak stresi, solumun yolu hastalıkları, yaralanma	Üretim çalışanları	KKD, çalışma platformları, cebri havalandırma, sağlık kontrolleri, mesai düzenlenmesi çalışmaları mevcuttur.
16	STOKHOLLER	Kazıyıcı ile Matzeme Beslemesi	X		Yüksekte Çalışma	Ölüm, yaralanma	Üretim, bakım ve elektrik çalışanları	Döner aksam koruyucuları, planlı kratzer bakımları, periyodik muayeneler bulunmaktadır.
17	KÖMÜR DEĞİRMENİ	Kömür Silosunun Boşaltılması ve Temizliği		X	Sıcak Ortam, Toz, Takılma, Düşme	Yanma, yaralanma	Çalışanlar	Çalışma izinleri talimatı, kömür silosu ve filtresi çalışma talimatı bulunmaktadır.
18	KÖMÜR DEĞİRMENİ	Değirmen Şutlarının Temizliği	X		Halat Kopması, Hareketli Ekipman	Ezilme, kesilme	Çalışanlar	Kömür silosu ve filtresi çalışma talimatı, KKD mevcuttur.
19	ÇİMENTO DEĞİRMENİ	Genel Temizlik ve Kontrol	x		Gürültü	İşitme rahatsızlıkları	Çalışanlar	KKD kullanımı sağlanacak (kulak tıkacı kullanımı). Çimento değirmen üniteleri iş güvenliği talimatı. KKD kullanımı talimatı yazıldı. Yakın ve görülebilir bölgelere kulak tıkacı dispenseri konuldu. Ölçümler periyodik olarak yapılmaktadır.
20	ÇİMENTO DEĞİRMENİ	Değirmen İçinin Kontrolü ve Kameraların Bilya ve Boşluk Ölçülmesi		x	Yüksekten Düşme	Ölüm, kırık, zedelenme, incinme	Çalışanlar	KKD kullanımı (emniyet kemeri ve baret kullanımı). Emniyet kemeri kullanma talimatı yazıldı. Yüksekte çalışma eğitimi verildi.

ÇİMENTO SEKTÖRÜNDE RİSK DEĞERLENDİRMESİ KILAVUZU

47

Kabul Edilemez Risk				Ciddi Risk				Önemli Risk	Kabul Edilebilir Risk	Önemsiz Risk
400 < R				200 < R <= 400				70 < R <= 200	20 < R <= 70	R <= 20
MEVCUT RİSK DURUMU				RİSKİN KABUL EDİLEBİLİR SEVİYEYE DÜŞÜRÜLMESİ İÇİN ALINMASI GEREKLİ ÖNLEMLER	KABUL EDİLEBİLİR RİSK				AKSIYON PLANI / DÜZELTİÇİ ÖNLEYİCİ FAALİYET NO (VARSA)	
Olasılık	Frekans	Şiddet	Risk Puanı		Olasılık	Frekans	Şiddet	Risk Puanı		
3	3	15	135	Hammadde rutubetlerinin takibi, ocak işletmeciliği, bunker yüzeyine bazalt kaplaması uygulanması, bunkerlerde ısıtma sisteminin kurulması, patlaç sayısının yeterli ve çalışır halde olması, gözcü ve amir nezaretinde çalışma, kapalı alan çalışma izni düzenlemesi.	1	2	15	30		
1	6	7	42	Otomatik silo ölçerler ile silo ölçümü yapılması, mevcut talimat ve eğitimlerin devam ettirilmesi.	1	3	7	21		
3	2	40	240	Proses şartlarının iyileştirilmesi (hammadde-kömür besleme düzenliliğinin sağlanması, revizyonlarda refrakterlerin kontrolü ve yenilenmesi) erken uyarı sistemlerinin aktif olması termal kamera ile tkalı bölgenin tespit edilmesi.	0,5	2	40	40		
1	6	7	42	Mevcut durumun sürekliliğinin sağlanması.	1	6	7	42		
1	6	40	240	Periyodik talimat eğitimleri, iş öncesi kişisel risk değerlendirmesi yapılması.	0,2	6	40	48		
1	6	40	240	Periyodik bakımlar, yıllık periyodik talimat eğitimleri, iş öncesi kişisel risk değerlendirmesi.	0,5	3	40	60		
3	0,5	40	60	Mevcut durumun sürekliliğinin sağlanması.	3	0,5	40	60		
3	3	3	27	Mevcut durumun sürekliliğinin sağlanması.	3	3	3	27		
3	3	7	63	Mevcut durumun sürekliliğinin sağlanması.	3	3	7	63		
3	2	40	240	Çimento değirmeni üzerine yaşam halatı çekilmiştir.	1	2	40	80		

Fabrika:	
Fabrika/Lokasyon Adresi:	
Risk Değerlendirmesi Yapılan Saha Adı:	
Gerçekleştirildiği Tarihi:	
Geçerlilik Tarihi:	

Risk Açıklaması								
Renk Kodu								
SIRA	SAHA KAPSAMINA GİREN YER	FAALİYET/DURUM /KAYNAK	RUTİN	RUTİN OLMAYAN	TEHLİKE	ZARAR / OLASI ETKİ	ETKİLENE	MEVCUT DURUM / ÖNLEMLER
21	PAKETLEME TESİSİ	Yükleme Bantı Hattı, Konveyör Yanı Yürüyüş Yolları	x		Yanıcı ve Parlayıcı Ortamlar	Yaralanma, ölüm	Paketleme çalışanları	Konveyör bantı yanında acil durumda sistemi durdurmak üzere tasarlanmış ipli acil durum şalteri bulunmaktadır.
22	PAKETLEME TESİSİ	Yükleme Bantı Hattı		x	Ei Aletleri ile Çalışma	Yaralanma, ölüm	Paketleme çalışanları	Denge ağırlıklarının bulunduğu platform üzerine her iki yana ağırlıkların aşağı düşmesini engelleyecek korkuluk sistemi yapılmıştır. Çalışanlar EN397 standartında baret kullanmaktadır.
23	LABORATUVAR	Karışım Tüpleri	x		Tüplerin Devrilmesi	Yaralanma, ölüm	Bina çalışanları, ziyaretçiler	Karışım tüpleri devrilmeye karşı zincirle bağlanmıştır.
24	LABORATUVAR	X-Ray Spektrofotometresi	x		Radyasyon	Meslek hastalıkları, kanser, ölüm	Laboratuvar çalışanları	Çalışanlar radyasyon maruziyetinin ölçülmesi amacı ile dozimetre kullanmaktadır. Dozimetre kontrolleri 3 ayda bir yaptırılmaktadır. Cihazların bakımları 3 aylık periyotlar halinde TAEK tarafından gerçekleştirilmektedir.
25	YARDIMCI TESİSLER	Reküpöratör İçin Ölçüm ve Analizlerin Yapılması	x		Basınçlı Sistemler	Yaralanma, ölüm	Çalışanlar	Basınçlı ekipmanların periyodik kontrollerinin düzenli olarak yapılmaktadır.
26	YARDIMCI TESİSLER	Kazan Su Seviyesi Kontrolü ve Gerekliğinde Müdahale	x		Yangın	Yanık, boğulma, ölüm	Çalışanlar	Kazan dairesi ISG talimatının olması, kazan dairesine yetkil dışındaki girişin yasak olması, kazanları buhar kazanları işletme belgesi sahibi çalışanları çalıştırıyor olması, KKD kullanımı, kazan dairesi talimatlarının görünür şekilde kazan dairesine asılmış olması, kazanların periyodik kontrollerinin yapıyor olması, otomatik gaz ölçüm cihazları bulunmaktadır.
27	ENERJİ ÜRETİM TESİSİ (WHR)	Soğutma Kulesi	x		Suyun Sertliğini Azaltmak İçin Asidik Malzemeler Kullanılması	Yaralanma, ölüm	Çalışanlar	MSDS formları mevcut, asit malzemeler uygun tankların içinde, tankların ağzı kapalı ve tank bittğinde malzeme değişimi için gerekli özel KKD ile müdahale edilmektedir.
28	ENERJİ ÜRETİM TESİSİ (WHR)	Su Şartlandırma Tesisi			Basınçlı Ekipmanlar (De karbonizasyon Tankı, Kum Filtresi, Karbon Filtresi, Pompa)	Yaralanma	Çalışanlar	Basınçlı ekipmanların periyodik kontrolleri düzenli olarak yapılmaktadır.
29	ATIKTAN TÜRETİLMİŞ YAKIT (ATY) TESİSİ	Yanıcı Maddeler ile Çalışma	x		Yangın	Yaralanma, ölüm	Çalışanlar	Periyodik olarak temizlik yapılıyor. Stok tutulmuyor. Duman-ısı algılama ve otomatik yangın söndürme sistemi mevcut. Yangın söndürücüler aktif, ulaşılabilir durumda. Acil durum telefonları gerekli yerlerde mevcut. Müdahale ve kaçış için kapı önleri daima açık tutuluyor.
30	ATIKTAN TÜRETİLMİŞ YAKIT (ATY) TESİSİ	Ekskavatör Hareketleri	x		Çarpma, Düşme, Sıkışma	Yaralanma, ölüm	Çalışanlar	Ekskavatör çalışma alanının bulunduğu kapılar çalışma anında kapatılıyor, kapı dış bölümünde yasak işaretleri mevcut. İşletme tarafından girişler açık durmaktadır.

LOGO

Kabul Edilemez Risk				Ciddi Risk				Önemli Risk				Kabul Edilebilir Risk				Önemsiz Risk			
400 < R				200 < R <= 400				70 < R <= 200				20 < R <= 70				R <= 20			
MEVCUT RISK DURUMU					RİSKİN KABUL EDİLEBİLİR SEVİYEYE DÜŞÜRÜLMESİ İÇİN ALINMASI GEREKLİ ÖNLEMLER					KABUL EDİLEBİLİR RİSK					AKŞİYON PLANI / DÜZELTİCİ ÖNLEYİCİ FAALİYET NO (VARSA)				
Olasılık	Frekans	Şiddet	Risk Puanı						Olasılık	Frekans	Şiddet	Risk Puanı							
3	3	40	360	Konveyör ve platform korkuluğu arasındaki mesafenin 80cm den az olmaması gerekmektedir. Platform kenarına yerleştirilen kantar ile konveyör arasında ki mesafe 25 cm civarındadır.					0,5	2	40	40							
1	1	40	40	Çalışanların baret kullanımı düzenli aralıklarla kontrol edilmeli ve uygunsuz durumlar kayıt altına alınmalıdır. Mevcut önlemler yeterlidir.					1	1	40	40							
3	1	40	120	Kullanılmayan tüplerin vidalı kapakları kapalı tutulmalıdır.					1	1	40	40							
1	1	40	40	XRD cihazlarının kullanımında üretici firma ve TAEK'in direktiflerine uyulmalıdır. Çalışanların sağlık tetkikleri işyeri hekiminin uygun göreceği aralıklarla tekrarlanmalıdır.					1	1	40	40							
1	1	40	40	Mevcut durumun devamlılığının sağlanması.					1	1	40	40							
1	3	40	120	Otomatik ölçüm cihazlarına bağlı olarak yakıtları kesen, havalandırmayı sağlayan, yakıtı sistemden dışarı eden sistem kurulması. Kazan dairesine otomatik yangın söndürme sistemi kurulması, kazanın ilk yakışta ani parlamasına sebep olmayacak şekilde yavaş yavaş yakılmasını sağlayacak mekanizma kurulması, kazanın fiziki kontroller dışında yapılması gereken kontrollerinin otomatik sistemle uzaktan yapılabilmesini sağlayacak sistem kurulması, mevcut önlemlerin devamlılığının sağlanması.					0,5	2	40	40							
1	3	40	120	Mevcut durumun sürekliliği odit soru listesine eklenen sorularla iki haftalık periyotlarda sağlanması					0,5	3	3	4,5							
0,5	3	15	22,5	Mevcut durumun sürekliliği iş emirleriyle periyodik olarak sağlanması.					0,5	3	15	22,5							
0,5	3	40	60	Mevcut durumun sürekliliğinin sağlanması.					0,5	3	40	60							
1	6	40	240	Ekskavatörün çalışma alanına girilmesinin her açıdan önlenmesi için kapı içi yönünde sabit renkli takmatik şerit uygulaması, eğitim, talimat hazırlanması.					0,5	3	40	60							

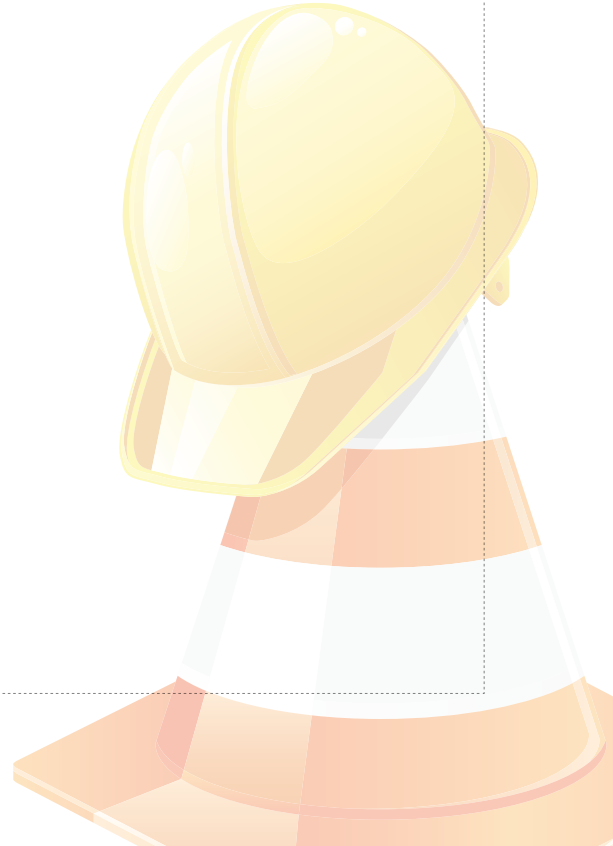

Fabrika:	
Fabrika/Lokasyon Adresi:	
Risk Değerlendirmesi Yapılan Saha Adı:	
Gerçekleştirildiği Tarihi:	
Geçerlilik Tarihi:	

								Risk Açıklaması
								Renk Kodu
SIRA	SAHA KAPSAMINA GİREN YER	FAALİYET/DURUM /KAYNAK	RUTİN	RUTİN OLMAYAN	TEHLİKE	ZARAR / OLASI ETKİ	ETKİLENEEN	MEVCUT DURUM / ÖNLEMLER
31	LIMAN TESİSİ	Dolumu Biten Big-Bag Torbalarnın Forklift ile Ambara Yerleştirilmesi, Örtülmesi	X		Yüksekte Çalışma, Sling Bag/Big Bagler Üzerine Branda Örtme-Açma	Yaralanma, kırık, çıkık	Liman operasyon / teknisyen, üretim ustası, yardım işçisi, alt işveren çalışanı, iş makinası operatörü	Yüksekte güvenli çalışma eğitimi, paraşüt tipi emniyet kemeri ve seyyar yaşam hattı uygulaması mevcuttur.
32	LIMAN TESİSİ	Slingbag Sevkiyat, Depolama, Elleçleme	X		Yüksekte Çalışma, Kamyon Üstünde Çalışma	Yaralanma, kırık, çıkık	Liman operasyon / teknisyen, üretim ustası, yardım işçisi, alt işveren çalışanı, iş makinası operatörü	Yüksekte güvenli çalışma eğitimi, emniyetli platformlar, paraşüt tipi emniyet kemeri ve yaşam hattı uygulamaktadır.
33	MAKİNE BAKIM	Çatı Bakımı		X	Yüksekte Çalışma	Yaralanma, ölüm	Çalışanlar	Sağlık kontrolleri, eğitim çalışma izinleri, prosedür, talimatlar, emniyet kemeri, boyun bağlı baret, yatay-dikey yaşam hatları, çatı merdiveni mevcuttur.
34	MAKİNE BAKIM	Eşanjör Değişimi		X	Buhar	Yaralanma, ölüm, yanma	Çalışanlar	Eğitim, EKED prosedürü ve talimatlar, yüz siperi, ısıya mukavim eldiven, baret, iş elbisesi mevcuttur.
35	ELEKTRİK BAKIM	Armatür, Anahtar Bakımı-Değişimi		X	Elektrik Akımına Kapılma	Yaralanma, ölüm	Çalışanlar	Eğitim, EKED prosedürü ve talimatlar, izole eldiven, baret, iş elbisesi mevcuttur.
36	ELEKTRİK BAKIM	Akü Montajı Bakımı Değişimi		X	Asit	Uzuv kaybı, kimyasal yanık, yaralanma	Çalışanlar	Eğitim (kimyasal ve MSDS)-MSDS, EKED prosedür ve talimatlar, yüz siperi kimyasallara mukavim eldiven baret kimyasallara mukavim iş tulumu iş elbisesi mevcuttur.
37	AMBAR	Tehlikeli Kimyasalların Depolanması	X		Kimyasallar	Zehirlenme, yaralanma, ölüm	Çalışanlar	Kimyasalların özel bir alanda depoları, kimyasalların depolandığı alanda taşma havuzları, depolanmanın birlikte depolanamayacak kimyasallar dikkate alınarak dizayn edilmiştir.
38	AMBAR	Kaldırma Araçları	X		Malzeme Kaldırma Anında Kaldırılan Aparatın Kopması	Ciddi yaralanma, ölüm	Çalışanlar	Kaldırma ekipmanlarının periyodik kontrolleri, kaldırma operasyonları talimatı, kaldırma ekipmanlarının çalıştığı anda etrafına sesli ikaz sisteminin devreye girmesi kaldırma ekipmanını kullanan kişinin operatörlük sertifikası olması zorunludur.

Kabul Edilemez Risk				Ciddi Risk	Önemli Risk	Kabul Edilebilir Risk	Önemsiz Risk		
400 < R				200 < R <= 400	70 < R <= 200	20 < R <= 70	R <= 20		
MEVCUT RİSK DURUMU				RİSKİN KABUL EDİLEBİLİR SEVİYEYE DÜŞÜRÜLMESİ İÇİN ALINMASI GEREKLİ ÖNLEMLER	KABUL EDİLEBİLİR RİSK				AKSIYON PLANI / DÜZELTİCİ ÖNLEYİCİ FAALİYET NO (VARSA)
Olasılık	Frekans	Şiddet	Risk Puanı		Olasılık	Frekans	Şiddet	Risk Puanı	
1	6	15	90	Üst üste 3 sıradan fazla bigbag/silingbag dizilmemesi, branda örtme aşamasında uygun noktalara seygar yaşam hattı kurularak, hazırlanan güvenli platform ile malzemelerin üzerine çıkmadan önce yaşam hattında bulunan düşüş durdurucuya emniyet kemeri bağlanarak çalışılması. Teknisyen ve İSG gözetmeni saha denetimi.	0,2	6	15	18	
1	6	15	90	Saha gözetimleri ile emniyetli platformların ve emniyet kemeri kullanıldığının kontrolü, çalışanlar için Tool Box eğitimleri ile dikkatlerinin taze kalmasının sağlanması, iş öncesi risk değerlendirme uygulamasının yaygınlaştırılması, iş ekipmanlarının kontrol edilmesi.	0,5	6	15	45	
0,2	10	40	80	Mevcut durumun sürekliliği sağlanarak operasyon gözlem ve kontrol altında yapılacaktır.	0,2	10	40	80	
0,2	6	40	48	Mevcut durumun sürekliliğinin sağlanması.	0,2	6	40	48	
0,2	3	40	24	Mevcut durumun sürekliliğinin sağlanması.	0,2	3	40	24	
0,2	10	15	30	Mevcut durumun sürekliliğinin sağlanması.	0,2	10	15	30	
3	3	40	360	Kimyasal deposuna kimyasalların özelliklerine göre özel dolaplar alınması(asit baz dolabı, yanmaya ve patlamaya dirençli dolaplar vb), kimyasalların depolandığı alanın zeminin sızdırma olması, kendine özel deşarj sisteminin olması, kimyasalların özel taşıma havuzlu raf sisteminde depolanması, kimyasalların depolandığı alana özel gaz dedektörlerinin ve alarm sisteminin konulması, kimyasal deposunun yanmaz ve gaz dedektörüne bağlı bir kapı sistemi olması, kimyasal deposu içine acil durum kitlelerinin konulması, kimyasal deposu için özel havalandırma sistemi yapılması ve gaz dedektörü sistemine bağlanması, mevcut önlemlerin devamlılığının sağlanması.	0,2	3	40	24	
1	3	40	120	Kaldırma operasyonları iş izni sisteminin kurulması, kaldırma opreasyonunun gözcü nezaretinde yapılması, kaldırma opreasyonu esnasında tahrik alanına giriş çıkışın kesinlikle engellenmesi, tüm kaldırma aparatlarının kaldırma öncesi gözetim kontrol edilmesi, kaldırma operasyonun kademeli olarak ve yükünü test edilmesi ile yapılması, mevcut önlemlerin devamlılığının sağlanması.	0,2	3	40	24	

Fabrika:	
Fabrika/Lokasyon Adresi:	
Risk Değerlendirmesi Yapılan Saha Adı:	
Gerçekleştirildiği Tarihi:	
Geçerlilik Tarihi:	

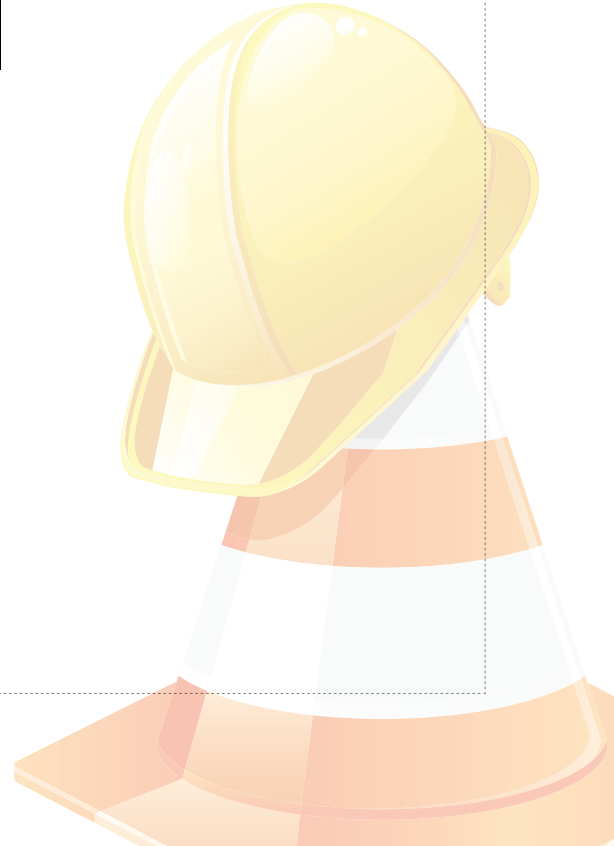
								Risk Açıklaması
								Renk Kodu
SIRA	SAHA KAPSAMINA GİREN YER	FAALİYET/DURUM /KAYNAK	RUTİN	RUTİN OLMAYAN	TEHLİKE	ZARAR / OLASI ETKİ	ETKİLENE	MEVCUT DURUM / ÖNLEMLER
39	SOSYAL HİZMETLER	Kamyon Sırası Kontrolleri	X		Kamyon Çarpması	Yaralanma, ölüm	Çalışanlar	Araçların sıralarının geliş anında düzenlenmiş ve çalışanlara yüksek görünürlüklü kıyafet verilmektedir.
40	SOSYAL HİZMETLER	Yemekhanede LPG Kullanımı	X		Yangın	Yanma, yaralanma, ölüm	Çalışanlar	Yemekhane içerisine gaz dedektörü, yemekhanede yangın tüpleri, LPG tankının periyodik kontrolleri, LPG tankının topraklaması mevcuttur.

RISK DEĞERLENDİRME EKİP ÜYELERİ	ADI SOYADI
İşveren Vekili	
Fabrika Müdürü	
İş Güvenliği Uzmanı	
İşyeri Hekimi	
Birim Mühendisi	
Birim Mühendisi	
Birim Teknisyeni	
Çalışan Temsilcisi	
Destek Elemanı	

Kabul Edilemez Risk				Ciddi Risk				Önemli Risk				Kabul Edilebilir Risk				Önemsiz Risk			
400 < R				200 < R ≤ 400				70 < R ≤ 200				20 < R ≤ 70				R ≤ 20			
MEVCUT RİSK DURUMU				RİSKİN KABUL EDİLEBİLİR SEVİYEYE DÜŞÜRÜLMESİ İÇİN ALINMASI GEREKLİ ÖNLEMLER				KABUL EDİLEBİLİR RİSK				AKSİYON PLANI / DÜZELTİCİ ÖNLEYİCİ FAALİYET NO (VARSA)							
Olasılık	Frekans	Şiddet	Risk Puanı					Olasılık	Frekans	Şiddet	Risk Puanı								
3	6	15	270	Kamyonların sıralarını otomatik veren bir giriş sistemi kurulması, kamyonların giriş kartını okutmadan ve doğru kart sırasındaki araç kart göstermeden geçiş izni vermeyen bariyer sistemi kurulması, personelin fiili kontrol yapmak için sahaya girmesini engelleyecek bir yol ve izleme alanı sistemi kurulması, mevcut önlemlerin devamlılığının sağlanması.				0,2	3	40	24								
1	6	100	600	LPG besleme sisteminin gaz dedektörüne bağlanması ve kaçak algılandığında gaz beslemenin kesilmesi, yemekhane içerisinde otomatik yangın söndürme sistemi kurulması, yapılan yemeklerin lpg kullanımı dışında bir pişirme yöntemi ile yapılması için özen gösterilmesi ve mevcut tedbirlerin devamlılığının sağlanması.				0,2	3	100	60								

GÖREVİ	İMZA

KILAVUZUN HAZIRLANMASINA KATKI VEREN
ÇEİS İSG KOMİTESİ ÜYELERİ

	İSİM	FABRİKA ADI	UNVANI
	Yeşim AKALIN	Bursa Çimento Fabrikası A.Ş.	İSG Müdürü
	Murat ALKAN	Ünye Çimento A.Ş.	İSG ve Çevre ve EYS Yöneticisi
	Mustafa Kemal ARICIOĞLU	Batisöke Söke Çimento Sanayii T.A.Ş.	Makine Bakım Şefi
	Çağatay AVŞAR	Nuh Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İSG Müdürü
	Murat BİNGÜL	Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İSG Müdürü
	Buket CANLAR	Traçim Çimento San. ve Tic. A.Ş.	İş Güvenliği Şefi
	Ömer ÖZER	Aşkale Çimento San. T.A.Ş.	İSG Yönetmeni
	Nihat ZORER	Çimko Çimento ve Beton San. T.A.Ş.	İSG Müdürü

*İsimler soyadı sıralamasına göre yazılmıştır.

ÇİMENTO ENDÜSTRİSİ İŞVERENLERİ SENDİKASI
Merkez Köybaşı Cad. No:40 34464, Yeniköy/İSTANBUL
T444 2347(CEIS) +90(212)299 9222 F+90(212)299 1151
Ankara Ofisi Tepe Prime A Blok Kat:18 Eskişehir Devlet Yolu
(Dumlupınar Bulv.) 9. km. No:266, 06800/ANKARA
T+90(312)447 2025 F+90(312)447 8517
www.ceis.org.tr

ÇİMENTO ENDÜSTRİSİ İŞVERENLERİ SENDİKASI

Merkez Köybaşı Cad. No:40 34464 Yeniköy/İSTANBUL

T444 2347(ÇEİS) +90(212)299 9222 F+90(212)299 1151 C+90(532)318 1122

İrtibat Bürosu Tepe Prime A Blok Kat:18 Eskişehir Devlet Yolu

(Dumlupınar Bulvarı) 9. Km. No:266 06800/ANKARA

T+90(312)447 2025 F+90(312)447 8517

www.ceis.org.tr